

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

I. N. D. N. J. C.

De

ORIGINE

DIVERSORUM

JURIS NATURALIS

PRINCIPIORUM,

QUATENUS NEC UNICA, NEC

ADÆQUATE VERA SUNT,

SUPERIORUM CONSENSU

in

ACADEMIA LIPSIENSI

PRÆSIDE

M. IMMANUELE PROELEO,

D. XVII. Martij MDCCIII.

differtabit

ADAM LUDOVICUS LOEFLER, Lips.

Phil. Baccal. & Jur. Stud.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ,

Typis CHRISTIANI GOEZI.

- 28 -

IN
DIE
KUNST

der
Kunst
der
Kunst

DOMINO IN DÖRNER
ET GÖRSDER
ALCEMATE ET BARONO

DES
DES
DES

DES
DES
DES

Illustri atque Excellentissimo
DOMINO,
DN. CORNELIO
de LUCKOWIN,
Serenissimi & Potentissimi Polonia-
narum Regis, atque Saxoniae Electoris, Came-
rae Martisburgensis Consiliario, in inferiori Lu-
sacia Capitano Provinciali, & per Saxoni-
am Redituum Provincialium Di-
rectori,

DOMINO IN DÖBERNIZ
ET GÖRLSDORF &c.
MÆCENATI ET PATRONO
SVO MAXIMO,

Pro tot illustribus de se meritis, & gratia, quam
sibi studiisque suis, LUCKOWINIANO auspicio
coeptis, perennantem exorat,

Exercitationem hanc Academicam
cum perpetua felicitatis appreciatione,
devoto animi cultu
consecrat & offert

Adam Ludwig Lœfler.

SUMMARIA DISSERTATIONIS.

- §. I. Cur de novo, unico, vero, & ad-
quato J. N. principio, disceptetur.
- §. II. Consult. Dn. Cocceji sententia.
- §. III. Dissertationis hujus institutum.
- §. IV. Usus & defectus principiorum,
apud Juris Naturalis doctores.
- §. V. Principia practica, attemperanda
sunt, ad captum subjeutorum.
- §. VI. Hinc nihil proficiunt demon-
strationes, quæ à captu & ingenio
eorum, quibuscum negotium est,
remotæ sunt.
- §. VII. Dissertationis totius summa.

SECTIO I.

*De Origine & causis variorum Juris
Naturalis principiorum apud Doctores,
Hobbesium, Pufendorhium, Cum-
berlandum, Dn. Coccejum.*

- §. VIII. Datur Deus.
- §. IX. Actiones humanæ ab ipso depen-
dent.
- §. X. Quicquid Deo non displicet, jus est.
- §. XI. Sine Deo nullum est jus.
- §. XII. Voluntas Dei est principium Ju-
ris Natur. *essendi* five constituens.
- §. XIII. Quid sit principium *cogno-
scendi* in Jure Naturali.
- §. XIV. Quid eligendum sit pro prin-
cipio *cognoscendi* Juris Naturalis.
- §. XV. Varie sententiæ de principio
cognoscendi Juris Naturalis, *Hobbe-
si, Pufendorfi, Cumberlandi, Dn.
Cocceji.*
- §. XVI. Inveniendi principio Jur. Nat.
norma & origo.
- §. XVII. Principii *Hobbesiani* origo.
- §. XVIII. Principii *Hobbesiani* de sta-
tu belli, occasio & primæ originis.
- §. XIX. De cessione Jur. *Hobbesiani* orig.
- §. XX. Causa & usus hujus principii.
- §. XXI. Judicium de universalitate
principii *Hobbesiani*.
- §. XXII. Principii *Pufendorfiani* de so-
cialitate origo.

- §. XXIII. Cur passim placuerit hoc
principium.
- §. XXIV. Usus hujus principii.
- §. XXV. An unicum, verum, & adæqua-
tum sit J. N. principium.
- §. XXVI. Pufendorfius socialitatem
pro principio unico, omnium actio-
num habere nequit.
- §. XXVII. Ratio hujus prima.
- §. XXIX. Ratio secunda hujus.
- §. XXIX. Principium socialitatis, tan-
tum ad actiones civiles adversus al-
ios pertinet.
- §. XXX. *Cumberlandi* principium de
mutua benevolentia.
- §. XXXI. Origo hujus principii de
mutua benevolentia.
- §. XXXII. Adhuc de origine principii
Cumberlandi.
- §. XXXIII. De differentia principii,
Cumberlandi, à Pufendorfi socia-
litate.
- §. XXXIV. Principia *Pufendorfi*
*Cumberlandi, Hobbesii, Grotii, &
Dn. Cocceji* sibi non repugnant.
- §. XXXV. Origo Principii *Dn. Cocceji*
de sola voluntate Dei.
- §. XXXVI. Adhuc de origine principii
Coccejani.
- §. XXXVII. Difficultas circa hoc prin-
cipium.

SECTIO II.

*In quoniam & quid sit, unum supra-
rum principiorum alteri præferri, deque
horum usus & defectus
in specie.*

- §. XXXVIII. Adducta principia sunt
diversa, sed sibi non contraria.
- §. XXXIX. Tria proponuntur deinceps
probanda.
- §. XL. (1) Probatur, quod diversa Jur.
Nat. principia sibi subordinantur.
- §. XLI. Male sibi invicem opponuntur.
- §. XLII. (2) Probatur quod unum prin-
cipi.

SUMMARIA DISSERTATIONIS.

- cipium altius ascendat præ altero.
- §. XLIII. Principium in theoria universalissimum, non statim in praxi est præstantissimum.
 - §. XLIV. Ad diversum hominum Statum, diversa accommodanda sunt principia.
 - §. XLV. (3) Præstantia principii *Hobbesiani* de mutuo metu.
 - §. XLVI. Exercetur ab Imperantibus & Magistratu.
 - §. XLVII. Defectus principii *Hobbesii*.
 - §. XLVIII. Præstantia principii *Puffendorfiani* de socialitate.
 - §. XLIX. Defectus hujus principii.
 - §. L. Recte appellari potest ultimum in suo genere.
 - §. LI. Principium de socialitatis utilitate, non tollit discrimen inter Jus Naturæ & J. Gentium secundarium.
 - §. LII. Fundamentum & discrimen J. Natural. & Juris Gentium positivi, ex utilitate ostenditur.
 - §. LIII. Juris Naturalis, & Juris Gentium secundarii, definitiones philosophicæ.
 - §. LIV. Jus Naturale mutari non potest, neque ab ipso Deo.
 - §. LV. Jus gentium positivum secundarium mutari potest.
 - §. LVI. Carneadisi sententia de utilitate, certo sensu verissima est.
 - §. LVII. Omnia Juris Naturalis principia utilitatem agnoscunt.
 - §. LVIII. Præstantia principii *Cumberlandi* de mutua benevolentia.
 - §. LIX. Defectus hujus principii.
 - §. LX. Præstantia principii *Dn. Cocceji*.
 - §. LXI. Defectus hujus principii ostenditur per rationes.
 - §. LXII. Duo inter alia obstant, principii cognoscendi voluntatem DEI *Dn. Cocceji*.
 - §. LXIII. Multa crimina secundum hæc principia J. N. sunt permilla.

§. LXIV. Proponuntur principia *Dn. Cocceji*.

- §. LXIV. Notantur nonnulla.
- §. LXVI. Secundum principia §. 64. Sodomia Jure Naturali est licita.
- §. LXVII. Idem de incestu, adulterio & æteris dici possit.
- §. LXIX. Secundum hæc principia, nulla relinquitur differentia, inter Theologiam Moralem & Jus Naturæ.
- §. LXX. De Differentia Theologiæ Moralis, & Jur. Naturalis disquiritur.
- §. LXXI. Rationes, cur discrimen inter revelationem & rationem, sive Theologiam moralem & Jus Naturale, admittendum sit.

SECTIO III.

Quod accuratè loquendo, nullum ex superioribus, unicum & adequatum Juris Naturalis principium dici possit.

- §. LXXI. An principia superiora Jur. Nat. sint unica & adequate vera.
- §. LXXII. Rationes, cur *Hobbesii* principium de statu belli &c. non sit unicum, nec adequate verum.
- §. LXXIII. Laus & valor hujus principii.
- §. LXXIV. Rationes, cur principium de socialitate non sit unicum, nec adequate verum.
- §. LXXV. Laus & valor hujus principii.
- §. LXXVI. Rationes, cur mutua benevolentia non sit J. N. principium unicum, nec adequate verum.
- §. LXXVII. Laus & valor hujus principii.
- §. LXXVIII. Rationes, cur sola Dei voluntas non sit J. N. principium unicum, nec ad adequate verum.
- §. LXXIX. Laus, & valor hujus principii.
- §. LXXX. An melius & perfectius, idque unicum, verum & adequatum J. N. principium inveniri possit, disquiritur.

ORIGINE DIVERSORUM JURIS NATURALIS PRINCIPIORUM, QUATENUS NEC UNICA, NEC ADÆQUATE VERASUNT.

§. I.

Cur de novo, unico, vero, & adæquato, Juris Naturalis principio, disceptetur.

Um varia diversaque, ab eruditis traderentur Juris Naturalis principia, quibus nobilem hanc disciplinam, tanquam primis fundamentis superstruerent, & quæ Vir Consultissimus nobisque peramicus *Dn. D. Joh. Frid. Ludovici*, in Academia Hallensi celebr. Jurium Professor, in *sua delineatione Historia Juris divini naturalis & positivæ universalis*, per compendium recenset, Amplissimus Consultissimusque *Dn. Samuel Coccejus*, illustris, in varia eruditione & Juris disciplina, summatis Viri, *Henrici* Filius, in Academia ad Viadrum, Juris Professor Clarissimus, non sibi satisfaciens in pervulgatis doctorum hominum sententiis, ductu illustris Parentis, de novo, eoquæ unico, vero, & adæquato, Juris Naturalis principio, coepit disquirere. Cujus instituti sui ratio, cum ex *dissertatione Inaugurali, de principio Juris Naturalis unico, vero, & adæquato*, Francofurti, 1699. habita; tum ex *Tractatu, Juris Gentium*, qui eundem præfert, quam dissertatio, titulum, atque circa finem anni superioris, in duas divisa partes auctior prodiit, & præterlapsis proxime nundinis hibernis, ad nos perlatus est, explicata comparet.

Consult. Dn. Cocceji sententia.

§. II. Instituit nimirum, in *laudata dissertatione, atque tractatu Juris Gentium*, diligenter & erudite confirmare, claros in juris naturalis disciplina doctores, inter hos *Grotium*, & *Pufendorsum*, nullum tradidisse doctrinæ suæ principium, quod unicum, verum & adæquatum dici mereatur. *Grotium* enim in eo aberrasse, quod principii loco constituerit, convenientiam aut disconvenientiam necessariam cum natura sociali, etsi ponatur, Deum non existere; *Pufendorsum* autem in eo jure reprehendendum, censeri, quod

quod omnia jurā, ex custodia socialitatis deduci posse falso, fuerit opinatus. Quapropter, ut horum defectus ostenderetur, & nihil perfectiusque juris naturalis principium, atque illud quidem unicum, verum, & adequatum, haberi possit, propugnat Vir Consultissimus, *solum Dei voluntatem*, in normam principii unici, veri, & adequati, ex quo omnes juris naturalis doctrinae recte deducantur, disciplinae huic subalternandam esse. Hinc Tractatus adducti parte altera, variae diluuntur objectiones, quae sententiae in parte priori praeposita, obesse aut repugnare videri possent.

§. III. Libet in praesenti, optima Viri Consultissimi pace *Dissertationis* circumspicere, an & quatenus *DEI voluntas sola*, principii nomen, *hujus institutum.* in jure naturali subire possit, ex quo tanquam fundamento unico, vero, & adequato, omnia juris naturalis dogmata deducantur, atque sic quidem, ut cuique facile patere possit, quid juri naturali conveniens sit, quidve eidem repugnet. Atque simul inquirentiam nobis famemus, an & quousque *Hobbesii Status belli, Pufendorffii Custodiae socialitatis, Cumberlandi mutua benevolentia*, pro principii unicis & adequate veris, ad deducenda juris naturalis dogmata, admitti possint.

§. IV. Putamus autem, Viri Consultissimi principium Jus-
tus Naturalis, *de sola DEI voluntate*, nimis generale & remotum, & *fectus principiorum,* proinde ad efficiendam demonstrationem, quae ab aliquo luculentiorum, apud *Juris Nat. doctores.* & perspicue percipi possit, haud sufficere, ac proinde nec unicum, nec adequate verum principium, existere. Nec multo aliter de *Hobbesii statu belli, Pufendorffii socialitate, & Cumberlandi mutua benevolentia*, (ut plures alias hypothefes omitteremus) dicendum esse arbitramur. Namque etiam horum principia, nec unicum, nec adequate vera esse, in sequentibus evidenter, uti confidimus adparebit. Neque tamen ideo principia, de *sola DEI voluntate, de mutua benevolentia, de socialitate, aut statu belli*, tanquam plane inutilia rejicienda esse dicimus. Habent enim omnia haec praeserim suum usum, sed particularem, & apud eos tantum, qui secundum naturae suae statum, ad haec principia percipienda sunt capaces, ut apud animam suam, de conclusionibus, quae exposito & concessio principio quodam deducuntur, liquido & evidenter convinci possint, atque ut certo sentiant, & veluti in animo suo
expe-

experiantur, veritatem sententiarum, ex principio ipso cognito, promanare. Jam quemadmodum valde errat, qui ab aliquo, nudo oculo coelum contemplantis, ac proinde stellam remotissimam non conspiciente, exigit, ut tam certo stellam fixam se videre in celo adfirmet, ac alter, qui tubo aut oculo armato eam, adesse clarissime conspicit: sic in juris naturalis scientia, pariter sibi videtur, qui principium sibi quidem clarissime & evidenter cognitum, alteri, qui per naturae suae statum atque imbecillitatem, ad parvam perspicaciam adiungere nequit, idem tam clare putat cognitum esse, ut per illud, de actionum honestate aut turpitudine, se convictum in animo sentiat, atque actiones suas secundum illud principium, abs se non aequae clare, quam ab altero cognitum, instituendas esse agnoscat.

Principia practica, attemperanda sunt, ad captum subditorum.

S. V. Neque prodest exceptio: Quod percipiendi imbecillitas, demonstrationes deductas ex principio, quod alicui evidentis est, non posita sit in ipso Juris Naturalis principio, verum in persona tantum, demonstrationem non capiente. Nam ejus status ita comparatus est, ut ejus cognitionem, plane supersent demonstrationes, licet ab aliis forte satis liquido percipi possint, is neque secundum istas demonstrationes, quas plane adsequi nequit, actiones quas se auctore suscipit, instituere aut moderari obligatur, nisi velit precipitantiae aut imprudentiae notam incurere. Sequi enim debent actiones hominis, rectum intellectus judicium, non precedere. Jam qui in statu versatur, ubi ratiocinando adsequi nequit, sententiae alicujus propositae certam veritatem, quomodo ab ipso exigi potest, ut actiones instituat, secundum normam quam non cognoscit, nec ea in statu, in quo jam versatur, cognoscere potest? Et quis a rudiori in mechanico exigit, ut secundum Euclidis aut Archimedis accuratissimas demonstrationes commensurationes, aut opus suum formet, licet, eruditus Mathematicus facile perspiciat, melius, & perfectius procedurum, opus mechanicum, si praecipitatio emittitur, et ad usum forensis observata. Mechanicus interim non peccabit, sed summo jure excusabitur, quod secundum intellectus sui mechanicum, quod in opus elaboratum, non vero ad normam & perfectissimam rationem, procedat. Et injustum foret, condemnare hoc argumento artificem aut mecha-

mechanicum, qui tam perfecte opus ad ἀκρίβειαν non elaborasset, quod percipiendi difficultas, proportionem commensuratae rei, aut operis mechanici, non sit in scientia mathematica, sed in ipso mechanico, aut artifice. Respondebit enim, se quatenus mechanicum profitetur, minime subtilitates mathematicas capere, adeoque nec ad observandas regulas istas accuratissimas, quas non poterat non nescire, (esset enim tum non mechanicus, sed mathematicus) ullo modo tenori, licet mathematicus, eas facile habeat perspectas. Nec obtusioris ingenii homo, ad tenendas subtilissimi Philosophi ratiocinationes, quas non capit; neque plebejus, ad observandos mores elegantissimos principis, quos neque didicit, obstringi potest.

§. VI. Hoc quidem facile concedi potest, disciplinae alicujus, atque etiam Juris Naturalis demonstrationes in se & abstractivae, esse posse alicui claras, quae tamen in applicatione singularem, huic vel illi subjecto, sint oppido vel difficiles, vel obscurae, vel etiam plane cognitu impossibiles. Sed hoc concedi nobis iterum debet, istam disciplinam, in se & abstractivae forte clarissimam, istis, qui propter hebetudinem, aut alia de causa, ejus demonstrationes capere nequeunt, non esse proponendam, adeoque pro ipsorum statu & conditione, ad ipsos instituendos, & ut sic, & non aliter vitam instituere cogantur, esse inutilem, aliaque quaerenda esse demonstrandi principia, quae ad ipsorum genium accommodata, illos de veritate ex fundamentis sibi notis, adeoque concessis, convincant. Ut vero haec inveniantur, ad subjecta, quibuscum res est, oculi flectendi sunt. Quoniam autem subjecta, diversae sunt indolis, ingenii & status, hinc alia atque alia principia, ex ipsorum indole, ingenio, & statu depromta, erunt adplicanda, quibus liquido, ad exercenda sibi officia, aut jus naturale, in specie quisque pro se, per cognitae rationes compellatur. Veritas satis luculenta nobis est, Deum gubernare omnia libere, adeoque fato non esse obnoxium. Aliis tamen argumentis, secundum diversa principia & opiniones eorum, qui fatum statuunt, agendum est contra *Spinosam*, aliis contra *Stoicum*, aliis contra *Cbristianum*, si quis eandem foveat sententiam. Quod enim argumentum, huic solidum & convincens, alteri infirmum aegre videbitur, ob

Hinc nihil proficiunt demonstrationes, quae a capite & ingenio eorum, quibuscumque negatum est, remotae sunt.

B

diver-

Disertationis
totius Summa

diversum ipsorum statum, persuasionem, intellectum, sui praejudicia. De quo postea explicatio nobis agenda erit.

§. VII. Quod ut perspicue appareat, a prima origine, quantum in presenti licet, deducimus breviter causas, & fundamenta, quae Auctores Juris Naturalis impulerunt, ut alius *statum belli*, alius *societatem*, alius *mutuam benevolentiam*, alius *solum DEI voluntatem*, pro primo principio agnoverit. Ex quo, mox intelligitur, quod nam principium praeter altero praestet, & quatenus, & apud quos, vim & usum aliquem in vita, (qui praecipuus studiorum moralium fructus est) habeat, & an unum, exclusis ceteris, principii, summam obtinere in vita humana in univrsalem possit. Ubi deinceps facile per se quisque deprehendet, nullum, ex adductis Juris Naturalis principis, nomen unum, & adequatum, exclusis ceteris omnibus, apud omnes tueri posse. Si vocem principii *uniti & adequati*, in sensu famosiori & stricto accipias, id est, pro statum, quod omnia alia remouet, solum sibi sufficit, & ad omnes, eorum abusus porrigitur. De tribus igitur breviter videbimus: 1) De Origine, variorum principiorum, in Jure naturali, eorumque causis. 2) In quonam & quatenus, aliud pro alio, principium praestet. 3) Quod nullum horum, plane unicum, & adequatum dici possit, sed pro ratione personarum, & circumstantiarum, mox non aliud, interdum plura, uno principia, ad convincendum & instruendum aliquem, adhiberi debeant.

SECTIO I.

DE ORIGINE ET CAUSIS, VARIORUM JURIS NATURALIS PRINCIPIORUM, APUD DOCTORES, HOBBSIUM, PUFFENDORFIUM, CUMBERLANDUM, DN. COCCESJUM.

Dicitur DEUS.

§. VIII. Homines, cum animadvertentes, inesse sibi motus, & variis que perfectiones, concluserunt, existere aliquid, a quo potentius, quod ipsos produxisset, ipsosque motum & constantem agendi daret.

A Giones humanae ab ipso dependent.

§. IX. Animadvertentes insimul, se ab isthoc ente dependere. Nec menti suae, ea licere, aut agere, quae enti summo, quod ipsos produxerat, displiceret. §. X.

§. X. Quæ vero supremum hoc ens, quod Numen adpellamus, ipse officium voluntatis, ut mentis, suæ facultatibus, in corpore aut alias res agere possent, hæc jura adpellantur. Id est, modum dirigendi mentis suæ facultates aut potentias, ad unum & voluntatem Numinis, scilicet se id ipsum agendo, fungi officio suo, adeoque DEUM non offendere.

Quicquid Deus vult, jus est,

§. XI. Juris igitur & officiorum omnium fons & restitutor, dependet a voluntate supremi omnis, sive Dei per §. 9. & 10.

Sine Deo nullum est jus.

§. XII. Quæ propter scholastico vocabulo adpellari potest voluntas Dei, circa actiones humanas, principium juris naturalis *essendi*. Quia jus naturale constitutionem, & esse suum, a Dei voluntate accipit. Atque in eo, omnes sine præjudiciis, ratiocinantes, facile consentient, quod nullum foret jus, si nullum esset ens superius. Quod enim aliqui, voluntati Numinis, aliquid prius concipere voluerunt, hoc otiosam, in utiliter speculantium subtilitatem arguit, unde ad inania, & nihil certi significantia perreerunt. Igitur Deum esse juris naturalis principium *essendi*, nec *Gravii*, nec *Hobbesius*, nec *Pufendorfianus*, nec *Cumberlandus*, imo nemo, nisi recte & a præjudiciis libera, ratiocinandi facultate carentes, negare potest.

Voluntas Dei est principium Juris naturalis essendi sive constitutus.

§. XIII. Sed juris Naturalis Doctoribus, non sufficit abnoscere, Deum esse juris auctorem, & judicem de actionibus, sed esse principium *essendi*. Verum quæ hæc sunt potest, unde nobis liquido innotescat, Deum hoc voluisse, circa actiones nostras exercendas, v. g. conjugium, vitam nostram conservandam &c. sancire & velere. Et postquam regulas, hæc hominam aliquam se invenisse putamus, unde de voluntate Dei, hominibus constare possit, hanc regulam aut normam, adpellant vulgo, juris naturalis principium *cognoscendi*, intellige principium cognoscendi voluntatem Dei, circa actiones nostras, quas in vita exercemus.

Quid sit principium cognoscendi in jure naturali.

§. XIV. Quando igitur querimus, quodnam sit unicum, verum, & adæquatam, juris naturalis principium, non queritur, de principii *essendi* aut *constituti*, de hoc enim nemo, nisi Aristoteles, & ratione delinuit, dubium est, quod hoc Deus sit per §. 9. & 10. Sed queritur de principii *cognoscendi*, cujus ope certo scire possim, hanc actionem, quam exerceo, Deo placere, vel displicere.

Quid genus principii cognoscendi Juris Nat.

§. XV.

Varie sententia de principio cognoscendi Juris N. Hobbesii, Pufendorffii, Cumberlandi, & Cocceji.

§. XV. Circa hoc principium Juris Naturalis *cognoscendi*, diversæ prodierunt sententia. Nos eas ita locandas putamus 1) *est Hobbesii*, qui statum belli omnium adversus omnes, & inde deductam juris sui, aut cupiditatis in omnia, cessionem, principium proponit. 2) *Pufendorffii*, qui societatibus custodiam. 3) *Cumberlandi*, qui mutuam benevolentiam. 4) *Dr. Cocceji*, qui solam divinam voluntatem, nobis commendat. His quatuor sententiis, exaudendis, in præfati contenti erimus. Nihil enim prolixum foret, origines reliquarum percellere, & qui ingenio valat, de cæteris facile statuet.

Inveniendi principii Juris N. norma & origo

§. XVI. Quæritur ergo, quid causa fuerit, & quomodo in his cogitationes, tam a se, prima fronte discrepantes, incidere Viri doctissimi? Respondetur, in universum aliter agere non poterunt, ad inveniendum cognoscendi principium, ex quo intelligatur, quid homini agere licet, nec ne, quam ut naturam hominis, penitus introspicerent. Hanc consulentes, conjecturas, quid Deo ab ipsa humana natura exigere, eidemque vetare voluerit, Quo penitus igitur propiusque, Doctor aliquis, naturam humanam, & divinum regimen in hominem perspexit, tanto nobilius, profundius, & accuratius, juris naturalis principium nobis dedit, intelligendum per principium *cognoscendi*.

Principii Hobbesiani origo

§. XVII. De Hobbesio, quomodo ad principium suum, de statu belli, fuerit deductus, res manifesta est ex ipsius verbis. In præfatione enim, *elementorum philosophicorum de Civitate ad Leislerum*, & in *Dedicatione ad Devonie Comitum*, ait, se inter tenebras constitutum, tandem duo certissima nactum fuisse principia, ex consideratione humanæ naturæ, nimirum *unum, cupiditatis*, qua homo fertur ad omnia, unde status belli oritur, *alterum, rationis*, cedendum esse juri, suo, ut pax obtineatur & conservatio sui. Sed explicari de singulis videamus.

Principii Hobbesiani de statu belli, occasio & primæ origines.

§. XIX. *Hobbesius* vir erat, ingenio, imaginatione, & iudicio civili, pollens, contemptor vulgarium, novorum, consector. Erat disciplinis mathematicis adæctus. Videbat sub Rege Carolo, flagrare belli incendium patriam suam Angliam. Quod igitur in mathematicis vidit, ut omnia ex certis & claris principijs demonstrarentur, idem facere, peroptavit, in disciplina morali. Ut nimirum certa ipsi adessent fundamenta, quibus hominibus tumultuantibus

tibus ostenderet ipsos peccato, nisi pacem, atque obedientiam cole-
 rem. Inquit enim in *dist. de deicatione*: Cognita pari certitudine ratio-
 nis *aditionem humanarum*, quae cognoscitur ratio magnitudinis in figu-
 ris, ambiguo & arbitraria, quarum potentia falsis vulgi circa jus & in-
 justitiam opinionibus intrinsecus, inermes essent, fruereturque gens huma-
 na pace ad se conspire, ut non videatur, (nisi de loco crescente: scilicet
 hominum multitudine) aliquam perniciendam esse. Nunc quod bel-
 lum gladius, & calamitas perpetuum est, quod non sit juris & legum na-
 turam in majori scientia hodie, quam olim, & quod sanctorum Philosopho-
 rum, utraque pars suum jus uentur; quod alii laudent, alii vitupe-
 rent eandem abitionem, & quod idem nunc probet, quo alio tempore dam-
 ni. Et sua facta in alio aliorum asimet: signa manifesta sunt, nihil pro-
 fuisse ad scientiam veritatis, quae hactenus scripta sunt a Philosophis
 moralibus, placuisse vera, non illuminando animus, sed venas &
 secundum affectibus oratione, opinionones temere receptas confirmando.
 Ut igitur cetera demonstraret, omni ex parte diligenter dispe-
 rit. Sed etiam vident ipsum, demonstrationis modum, evidens
 principium. Ut illud inveniret, consilium statum hominis inter-
 num, id est animus, & externum, id est corpus, & ad corpus perti-
 nentia. Igitur in internis, animadvertit, animi cupiditatem ad in-
 finita propendere; & in externis, vidit tumultus in patria sua reg-
 no inde augeri, quod quae unus cuperet, alter etiam cuperet, ne-
 que illud promde, alterum alteri concedere velle. Hinc deduxit
 axioma morale: Ex cupidine hominis, sine ratione spectata,
 oritur status belli omnium in omnes. Et sic invenit causam belli
 & tumultuum.

§. XXIV. Videbat autem Hobbesius, tumultus & seditiones, De cessione Ju-
 rationibus reprimere, & argumentis seditionum absurditatem nis Hobbesiani
 redarguere. Hinc ulterius pergendum ipsi erat ad secundum prin- origo.
 cipium. Vid. *pref. ad Lect. de Cive*. Viderat igitur, compescendam
 esse illam cupiditatem, qua in omnes res habendas ferimur, &
 quod per rationis iudicium hoc sciendum sit, hinc axioma ipsi *sc-*
tandum emergere: Rationem suadere, ut renuncietur cupiditati,
 si est iuri communi, quod per se obtineri possit, qua tamen, si cupiditate
 nostra secundum rationem moderata, ab altero obtineri non pos-
 set, quaerenda esse belli auxilia. De *Civ. cap. i. §. 17. & Cap. II. §. 2.*
 §. XX.

Causa & usus
hujus principii

§. XX. Habebat igitur *Hobbesius* duo fundamenta, quibus, motibus Anglicanis, hominibusque seditiosis occurrere poterat. Atque argumentum hoc, adversus istos adversarios, satis erat validum, & pro adæquato, hoc in casu, ad versus omnes, qui sine ratione, cupiditatibus obsequuntur, agnoscere potest. De quo *sektione II.* uberius, ubi de usu ejus agetur. *Vid. §. 45. 46.*

Judicium de
universalitate
principii Hob-
besiani.

§. XXI. Quaritur autem, an *Hobbesius* invenierit, aut invenire voluerit, principium Juris naturalis, ad decidendas omnes omnino Juris Naturalis, actionumque humanarum controversias. Respondetur, nimis magnifice de instituto *Hobbesii* sentire, qui illud sibi persuaserit. Nunquam enim, uti existimo, illud *Hobbesio* in mentem venit. Quod ex occasione & intentione ejus, patere potest. Occasio horum suorum axiomatum, erant motus Anglicani: Intentio erat sua, tumultuantes redarguere, & convincere absurditatis practicæ, quod peccatum dicitur, quemadmodum male disputantes, contradictionis, quoad sententias male coherentes, redarguere solemus. *Vid. de Civ. Pres. ad Lett.* Quomodo ergo *Hobbesius*, principium unicum, verum, & adæquatum, juris naturalis dare potuit, ex quo omnia deciderentur, qui de eo nunquam cogitare instituit? Quod si autem illud principium, majoris forte postea fecit, quam quidem antea putavit, vel faciendum erat, illud adversariorum imperitiæ, & temeritati tribuendum est, qui interdum apertissima negabant, ejus demonstrationes non adsequebantur, neque nobiliter quid producere poterunt, hinc ipsi *Hobbesio* animum addiderunt, ut præclarus indices de se sentiret. Dedit tamen hoc ipsum occasionem, ut alii postea longius meditando progredierentur.

Principii Pu-
fendorfiani de
socialitate ori-
go.

§. XXII. Inter hos princeps est, B. & perillustus *Samuel* L. B. de *Pufendorf*. *Vid. pres. Jurisprud. ejus Universalis, & Specimen Contr. c. 1. §. 6.* ubi se adjutum ab *Hobbesio*, haud invitus præfatur. *Pufendorfius* igitur ingenio, judicio, & eruditione subnixus, consulens quoque experientiam vitæ, ac tranquilla mente societatem hominum, eorumque jura contemplan, deque horum fundamento sollicitus, excitatus demonstrandi methodo *Hobbesiana* mathematica, observat naturam hominum, tenerimo amore sui, rerumque, quas ad se pertinere credit, studio duci. *Videt*

bella,

bella, inimicitias, & omne malorum genus inde oriri, si quis illud, quod alteri charum & eximium est, incessere conetur. E contrario experiendo deprehendit, homines vivere tranquillos in societate, quoties alter ad alterius mores & genium, se accommodet, & commoda ejusdem, aut quod quispiam amat, promovere studuerit. Hinc in eam deductus est sententiam, ut statueret, *socialitatem* i. e. uti ipse *de Officio H. & Civ. l. i. c. 3. §. 7.* explicat, studium se cum aliis conjungendi, eorundemque commoda promovendi conatum & rationem, esse principium Juris Naturalis fundamentale. *Adh.* Ejusdem *cap. III. Lib. II. de Jure Naturæ & Gentium* in primis §. 15. & *Eidem Scandicam* p. 232. §. 1.

§. XXIII. Meruit hæc *Pufendorf* in Juris naturalis disciplina, Cur passim meditatio & industria, ut passim in eruditorum scholis, cum ap- placuerit hoc plausu reciperetur. In primis hodie libellus ejusdem, *de Officio principium. Hominis & Civis*, qui magni operis ipsius *de J. N. & G.* compendium est, vulgo juventuti academicæ commendatur, & ad capiendam Juris naturalis prima fundamenta præfigitur. Cujus rei ratio est, quod beati Viri scripta, in primis vero hæc, ad jus naturæ pertinencia, perspicuitate, & facili rerum intelligentia, sese præ *Grotio* aliisque commendent. Quid enim cognitu facilius, quid apertius in vita est, quam hominem qui alterius commodis & fortuna semper obstat, in societate esse intolerabilem, contra qui socialitatis curam habet, ab omnibus amari & coli? Qui tradita hæc meditando, capere nequit, (ad severam enim meditationem paucissimi apti sunt) nullo interprete opus habet, quam experientia, quæ tanquam ubivis obvia vitæ magistra, veritatem horum, ipsum facillime & compendiosissime edocebit.

§. XXIV. In primis autem hoc Juris naturalis principium, *usus iustus* præclarissimum ostendit usum, in iis negotiis, ritè instituendis & principiis decidendis, quæ cum hominibus, nobiscum in societate viventibus, intercedunt v. g. contractibus, promissis, humanitatis officiis &c. Facile enim posito hoc principio, potest ostendi, omnia hæc jura & officia, ad verius alios, necessario esse exercenda, quoniam aliter nulla societas inter homines consistere potest. Sed de usu principiorum cujuslibet doctoris, explicatius videbimus *Sectione secunda.*

§. XXV.

An unicum,
verum, & adæ-
quatum sic J.
N. principium

§. XXV. Quod si autem per jus naturæ intelligatur, quemad-
modum in famosiore significatione accipitur, potestis aut illud
jus hominis, circa omnes facultatum suarum naturalium actiones,
quas & quomodo, vel exercere vel intermittere teneri (vid. §. 10.
supra) tunc non immerito queritur, an socialitas, sic principium u-
nicum, & adæquatum *cognoscendi* (v. §. 13. *supra*) Juris Naturalis hinc
an ex socialitate (v. §. 22.) deduci & cognosci possit, omnis iusti-
tia aut iniustitia actionum humanarum quarumvis, quæ tum ad-
versus Deum, tum adversus semetipsum, tum adversus alios, exer-
ceri ab homine debent, ita quidem, ut si homo actionem suam,
non turbare cognoverit socialitatem, tuto concludere possit, istam
actionem sibi esse permissam, atque sic quidem, ut in statu isto,
dum actionem istam exercent, Deo non displiceat (vid. §. 10.)

Pufendorfius,
socialitatem
pro principio,
unico, omni-
um actionum
habere nequit.

§. XXVI. Videri posset *B. Pufendorfium* noluisse, ut sociali-
tas, pro tali principio universali, unico, vero, & adæquato, ad de-
terminandas actiones humanas omnes, adversus omnes, uti De-
um, seipsum, bruta &c. agnosceretur. Sed appellasse tantum
socialitatem, principium primum, & fundamentale, si vis etiam,
verum, unicum, & adæquatum, quoad cognoscendas & deciden-
das actiones & officia hominis, adversus alios homines, in socie-
tate viventes exercendas.

Ratio hujus
prima.

§. XXVII. Id quod probari potest, ex intentione ejus
(vid. §. 22.) Constitutum enim ipsi erat, solum & præcipue, ratio-
nem fundamentalem invenire, actionum tantum illarum, quæ ho-
mo in societate adversus alium exerceat, ut pax & tranquillitas in-
ter ipsos constaret. Ne tamen quispiam putet, falli nos in hoc,
dum originem dicto §. 22. indicavimus, quomodo nimirum *Pu-
fendorfius* in hanc sententiam, de propositione fundamentali Ju-
ris Naturæ deveniret, damus ipsius verba ex *Specimine Controv. c. V.
§. 25.* ubi ad objectionem *Velthemii*, quod nihil tradiderit, de of-
ficio hominis adversus Deum, & semetipsum, responderet: *Enim
vero qui librum meum, non solo calumniandi animo inspicere facile de-
prehendit, mihi præcipue propositum fuisse, officia hominis adver-
sus se invicem tradere, & quid juris inter homines mutuo exercea-
tur; cui fini nullum commodius principium adferam, quam socialitatem
posse, in aprico est.* Et eam ob rationem caput de Religione Nat. in eo

libro

-libro non vixit. *Ita quippe confessorium est, doctrina naturalis*
Ida Deo, quam alii ad divinam primam referunt, alii peculiari disci-
plina sub sacculo Theologiae Naturalis adhaerent, eoque naturam ve-
luti sedem, in disciplina Juris Naturalis non sortiuntur. Sed cum po-
stea in summa juventutis, officia hominis. Et orvis juxta legem naturalem,
intempendium redigenda forent, caput de Religione naturali, ex illa sine
Theologiae Divinae, sive Philosophia prima mutuo sumpti, Et in eum li-
bellum transiit. Add. Eridis Scandinica pag. 324. 359. Sa. 16. p. 389. S. 13.
Ubi de de Jura N. Et. G. l. 2. c. 3. S. 5. Et S. 19. Ubi socialitatem expli-
catur, quod sit principium, genuinum, manifestum, sufficiens & a-
dignum cognoscendi jura naturalia, alios homines spectantia.

§. XXX. 2.) Estatur deinde *Pufendorfus* l. 2. c. 3. §. 13. *de Of-*
ficio H. Et. C. ex socialitate, directe tantum & primario, deduci pra-
cepta, quae ad alios homines spectant? indirecte autem, officia ho-
minis, erga Deum, officia autem hominis erga seipsum, ex Reli-
gione, & socialitate, conjunctim promanant. Atque quae, ex princi-
pio aliquo, tantum, indirecte demonstrantur, requirunt sane adhuc
aliud fundamentum, ex quo directe & primario, deduci possint. Quem-
admodum, si, v. g. Stichum servum meum ab aliquo, corruptum
esse daretis, probo, eundemque tantum habuisse commercium
cum solo Titio; indirecte quidem probare vider, servum Stichum,
& Titio esse corruptum; sed, nihil obstat, quo minus adhuc magis
liquida, & directe possim probare, v. g. ex confessione Stichi, vel
ipsius Titii, restituum omni exceptione majorum, servum meum
per Titium fuisse corruptum. Ergo si indirecte tantum, & secun-
*dario, in *Pufendorfio*, tangente, ex socialitate, officia adversus De-*
um & semetipsum demonstrare possum, sequitur, dari adhuc prin-
cipium aliud, ex quo, directe & primario, haec officia demonstran-
tur. Et haec fortassis est ratio, cur in Opere de Jura N. Et. G. pau-
ca admodum, nimirum duo tantum capita, scilicet 4. Et 5. l. II.
de Officio, hominis adversus semetipsum legantur, cum interim to-
te volumine, praecpta aliis in societate praestanda, latissime ex-
plicantur.

Ratio secunda
 hujus.
 Principium so-
 cialitatis tan-
 tum ad actio-

§. XXXIX. Quapropter illa tantum officia, secundum *Pufendor-*
fium, ex socialitatis principio derivari debent, quae homo homini in
 socialitate praestat, tenent, & hoc quidem sine, ne alterum offen-

Principium so-
 cialitatis tan-
 tum ad actio-

nes civiles, ad-
versus alios
pertinet.

dat, aut probabilem de se opinionem in animo opus. extrinsec. quod
ipsum quacunque ratione ledere, vel p. *Mod. de Officio N. C. l. 6. l. 1. n. 1.*
§. 7. Ex quo colligitur, notuisse *Pufendorfianum*, perinde principii suam, sicut
Naturalis de socialitate; regulæ loco et obstruere; ne ad rationem illa-
rum quidem, quæ forte Deo displicent, sed quæ ab hominibus
quibuscum vivendum est, vel ignorantur, vel tolerari solent. hinc
statuit, Jus naturale, ignorare cætera omnia, , *maxime quod ma-
la sunt & illicita*, quæ socialitatem non turbant, ad quæ sublimio-
rem illam notitiam, ad Theologiam moralem pertinet. *III. Etsi quod*
deinceps *Celeberr. Do. Thomassinus* deducit, nec, proinde suam, Met-
netem, nec sodomiam, neque incestum, juri naturali repugnare.
In Jurisprudentia divina l. y. cap. 2. Dicit cæteris quæ hinc loco dici
possent, *Vid. Scilicet secunda.*

Cumberlandi
principium de
mutua bene-
volentia.

§. XXXI. Inter eos, qui Hobbesium, adhibere quædam animi
moderatione, refutare aggressi sunt, nominatim est populus
ejus *Richardus Cumberlandus*, qui si ingenio & acumen, et Hobbesi
fortassis non par fuit; plures tamen ipsius adhibitoria, resistendi
modestia superavit. *In disquisitione philosophica, de Legibus Naturæ*
cap. l. §. 4. dicitur leges naturales, contineri unigo hinc debet
minuatibus: *Benevolentia: maxima singularibus gentibus rationabilibus*
una, erga omnes statum constituit singularium, omniumque, benevolens
maxima antiqui fuerit ab ipso potest felicitas sumi, &c. ad istam notitiam
quæ possit, ut quis felicitas sumi necessaria requiritur, ut possit
consequi benevolentia superius laudat, &c. §. 1. ut dicitur benevolentia
hac lege, pietatem in Deum, & charitatem in homines, in quibus, varia
usque tabula legis divine Mosaicæ, & Evangelicæ illustrata continetur.

Origo hujus
principii de
mutua bene-
volentia.

§. XXXII. Quod *Cumberlandus* motum benevolentiam
fundamentum loco, in Juri naturali disciplinæ posterius, ipsam sui
vis ad pacem adveniri sui *Hobbesi* Hypotheseis, quæ ex ratione con-
stituta & statu belli, per naturalia, de dicitur. *Cui ut contra dici possit,*
nemo non rem Hobbesiano, et bello omnium in dicitur, ipsam
benevolentiam, eamque maximam singularium, benevolentiam. *Hinc*
totum capere, in dicitur disciplinæ, operose ostendit, quæ maxime
ex benevolentia hominum in homines dicitur, & quam necesse
cessaria sit, ad salutem & felicitatem omnium. *Per se quæ maxime*

Cum-

tis violatio, ipsis pernicioſa ſit. Mutua igitur benevolentia *Cumberlandi*, differt a *Pufendorſii* ſocialitate, tanquam latius ab anguſtiori. Mutua enim benevolentia, tanquam latius, ſub ſe comprehendit ſocialitatem; ſed ſocialitas, tanquam anguſtius, non ſtatim in ſe complectitur mutuam benevolentiam. Ut ex ſeſſione ſecunda uberius patebit. Hinc *Cumberlandi* mutua benevolentia, propius ad Chriſtianam diſciplinam accedit, quam *Pufendorſii* ſocialitas. Quoniam mutua benevolentia, ſicut interna animi propenſione, quam Chriſtianismus ſemper efflagitat, exerceri, nequit. Socialitas autem, opere tantum externo; nec explicatis quandoque omnibus omnino ſocialitatis cauſis, inſici, & conſtare poeſt.

Principia Pufendorſii, *Cumberlandi*, *Hobbeſii*, *Grotii*, & *Dn. Cocceji* ſibi non repugnant.

§. XXXIV. Recte vero & pererudite *Conſultiffimus Dn. Coccejus*, in *Tr. Juris gentium, de principio Juris naturalis unico, vero, & adequato. Queſt. II. §. 2.* judicat nec *Cumberlandum*, nec *Hobbeſium*, nec *Grotium*, imo addo nec *Pufendorſium*, nec *Dn. Coccejum*, adverſis frontibus incedere, aut ſibi repugnare. Omnes enim ſalvā ſocialitatem eſſe volunt, & argumentis propugnant. Sed diverſis rationibus & cauſis, ad colendam ſocialitatem adducuntur. *Cumberlandus* ſocialitatem colendam dicit, propter mutuam benevolentiam; *Hobbeſius* propter mutuum metum; *Grotius* propter recte rationis dictamen, & cum ea convenientiam; *Pufendorſius* propter naturā humanā indolem, & tenerimum amorem eidem inditum, quo ſe quiſque proſequitur; *Dn. Coccejus* propter voluntatem Dei. Sed de hoc, *ſeſſione ſecunda* explicatius tractabimus *Vid. §. 40. 41.*

Origo Principii *Dn. Cocceji* de ſola voluntate Dei.

§. XXXV. *Illuſtris Henricus*, & quem ſequitur *Conſultiffimus Samuel Coccejus filius*, ſolam voluntatem Dei, & juſſum *Creatoris* agnoſcit, pro principio unico, vero & adequato Juris Naturalis. Nimirum pro acuminē ingenii ſui, & meditando ſerutinandine, animadvertit, hominem in conſcientia ſua, ſatis ſibi fidere non poſſe, neque certum eſſe, an actionum ſuarum ratio, Deo approbetur, licet ſecundum *Hobbeſium*, ceſſerit juri ſui in omnia; licet ſocialitatem non offenderit ſecundum *Pufendorſium*, licet denique ſecundum *Cumberlandum*, mutuam benevolentiam, quā danteſus exercuerit. Neque ex hiſce principiis conſtare, ſanctiorum

ad idem statum daturatum restitudo, summo iudici, qui Deus est, placeat; (quod ipse §. 109 scribit necallum est) licet forte huic aut illi homini, aut illi civitati societati, actiones suae mirifice commendentur. In hoc certe ratio sola nobis videtur, cur illi sitis Viri, et unum huiusmodi sibi diffidens, recte & sapienter de novo iuris naturalis principio, etque unico, vero, & adequato, disquiret et non frigidissime.

§. XXXVI. Postquam ergo, tanquam principia minus sufficientia, homini erudito, et imprimis conscientiae suae curam habenti, rejecta esset, iuris aethio, *Hobbesii*, socialitas *Pufendorffii*, *Cumberlandi* auturabenevolentia, et reliquorum Juris Naturalis Doctorum varia hypothesis, restabat, ut aliud, & melius fundamentum traderetur. Facilius enim & Medioeris ingenii est, delectus aliorum ostendere, quam meliora & perfectiora tradere. Sed post hoc traditorum disquisitiones, nihil prope me duxi restabat, quod principii loco, ex quo totius actionum humanarum iustitia deduceretur, aditum posset, quam sola Dei voluntas, quae unica, de aequum nostrarum iustitia vel iniustitia, honestate aut turpitudine, licentia aut prohibitione, statuendi & pronuntiandi jus habet. Nam cum homo seria, & profunda meditatione, semetipsum, actionumque suarum indolent, honestatem aut turpitudinem contemplatur, ac aptus solum habitat, videt se remotum esse a metu *Hobbesii*, a socialitate *Pufendorffii*, a *Cumberlandi* mutua aliorum benevolentia, neque tamen sibi soli, & ab his remoto, in conscientia licet, omnes actiones, quas ipse voluerit, exercere, sed aliquas cum animi tranquillitate potest peragere, ab aliquibus peragendis cogitatione absterretur, per aliquod nescio quid in animo. Cum vero haec suspendendi actus suos in iuncta animo necessitas, nec proveniat a mutuo metu, nec a socialitate, nec a benevolentia aliorum (ab his enim omnibus, cogitando, & forte in solitudine constitutus, remotus est). E. restat adhuc aliud principium, ex quo actiones suae dijudicentur. Omnibus autem reiectis, nihil superest, quam Deus ejusque voluntas. Haec est origo principii Juris naturalis, de jussu creatoris & sola Dei voluntate.

§. XXXVII. Quod Juris Naturalis principium, ut nobilitate & sublimi origine. (caetera enim magis obvia sunt, & prope sensu

Adhuc de Origine principii Coccejani.

Difficultas circa hoc principium.

si communi cognoscuntur) reliqua omnia superat, ita in appli-
 catione specialit ad actiones hominum, sua non deest difficultate.
 Quoties enim casus dubius in iure invenit, de casu his
 nescit aut incertitudine pronunciamus esse, non id quod solet
 an sola Dei voluntate statuere possit, hoc vel illud divina lege
 concessum aut vetitum, honoratum aut turpe esse dicendum. Quod
 nos §. 17. diximus principium Juris naturalis esse. Sed id sem-
 per queri solet, an sola Dei voluntas, hanc actionem, de qua dis-
 queritur, v. g. necesse Principis esse a subdito, cui per vim inju-
 stam fata proferre minabatur, hoc ceru. & sim. exceptione, vo-
 luerit honestam aut turpem, licitam aut illicitam esse, atque unde
 liquido cognoscatur, (vid. §. 19. 14.) non esse voluntatem Dei, ut
 hoc casu speciali & dubio. Hic profecto in casu singulari ad-
 parebit principium hoc de sola Dei voluntate, esse nimis remotum
 & incertum, ad ingenerandam cognitionem claram, nisi per aliud
 quoddam principium specialius adjungatur & substituatur. Ad
 §. 4. §. 8. sup. Sed tamen de originibus variorum principiorum
 in Jure naturali, pergimus ad secundum, ubi disquiruntur quodnam
 principium alteri sit preferendum.

501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600

SECTIO II

IN QUONAM ET QUATENUS UNUM SUPERIO- RIO-QUE HARUM USUS DIRECTUS IN SPECIE

§. XXXIX. Postquam in superioribus, brigo variorum Ju-
 ris naturalis principiorum a nobis explicata est, & caute indicata,
 quae Doctores, ad hoc vel illud principium pra' alio amitte-
 dum adduxerint, haud erit difficile perspicere, quodnam ex his pra'
 altero, & in quonam alteri sit preferendum. Quemadmodum
 vero alio loco, a *Dn. Puffe* offensum est, Veterum & recentio-
 rum Philosophorum, *Socratis, Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Sen-
 elantii, Cartesii* sententias, de Virtute & summo Bono, etiam a se-
 vicem diversa sunt, non tamen sibi repugnant, imo potius sibi in-

Adducta prin-
 cipia sunt di-
 versa, sed sibi
 non contra-
 ria.

vicem

vires subordinare, utamque altera, meliorem perfectionemque
 esse, etiam pro ratione diversa. hoc in Jure Naturali. Doctorum
 principia, esse quidem distingui, sed sibi nequaquam contradice-
 re, illud tamen inter haec discriminis intercedere, quod unum prin-
 cipium, pro altero nobilius, sublimius, & profundius medi-
 tatione proponitur sit. (*conf. sup. Sect. 4.*)

XXIX. Ne gratia & sine fundamento, haec dicantur. Tria propo-
 nuntur de in-
 ceptis proban-
 da.
 1) quod principia Sectione I adducta, sibi subordinen-
 tur videtur. 2) quod unum pro altero sit, profundius medi-
 tatione, & in theoria dignitate praestet, licet non statim in praxi sit
 utilius. 3) denique indicabimus praestantiam
 cuiuslibet principii, & quid in ipis desiderari, adhuc possit, vid-
 etur.

XL. (i) Permittimus axiomatis loco probationem, quod (i.) Probatur,
 quiaque facile constat, in variis enim consecutione, illa positae, quod diversa J.
 sibi subordinantur, ubi una, necesse est alteram sibi se comparandam. N. Principia,
 quae ab altera deorsum. Quo admissa, uti certe, aegri nequit
 facili regione, ostenditur, hypothese in Dn. Cocceji, Cumberlandi
 Pufendorfi, & Hobbesii sibi invicem subordinari. Quod sic de-
 monstramus: Statuit Dn. Coccejus pro primo Juris Naturalis prin-
 cipio: *Dei aut. creatoris ipsi est. obediendum.* Ex hoc principio
 sequitur Cumberlandi hypothesis: Ergo *Mutua benevolentia, adver-*
versus omnes est exercenda. Ratio enim hujus est, principium
 Dn. Cocceji: Quia hoc iustum est creatoris. Ex hoc principio
 Cumberlandi sequitur hypothesis Pufendorfi: Ergo *socialitas est*
colenda. Ratio enim hujus est principium Cumberlandi: Quia
 socialitatis cultus, facit ad benevolentiam promovendam, & qui
 socialitatem turbat, nullam ostendit mutua benevolentiam,
 quod non est faciendum, per hypothese in Cumberlandi. Ex Pufen-
 dorfi hypothesis de socialitate, sequitur hypothesis Hobbesii: Ergo
ius suo & cupiditati in omnia, cedendum est, ut pax obtineatur.
 Ratio enim hujus est hypothesis Pufendorfi, quia alias socialitas
 turbatur, quae tamen colenda est, ex Principio Pufendorfi. Haec
 principia Doctorum sibi subordinari, brevis & veluti in casena
 sic ostenditur. Dei voluntati soli est, obediendum, per hypothe-
 sin Dn. Cocceji, qui voluntati Dei obedit, is muniam benevolentiam

am exercet, quæ est hypothæsis *Cumberlandi*, qui tantum in benivolentiam exercet, is colit socialitatem, quæ est hypothæsis *Pufendorfii*; qui socialitatem colit, is cedit cupiditati, ut in hominibus, ex qua bellum oritur, ut pax obtineatur, quæ est hypothæsis *Hobbesii*. Patet igitur quod hæc principia sunt apud eundem, sed tamen sibi subordinantur.

Male sibi invicem opponuntur.

§. XLII. Mirum proinde est, cur alter alteriusque hypothæses destruere, aut accusare laboret, cum ex præcedentes sciamus constet, sententias has, si recte intelligantur, non sibi invicem repugnare, quam subordinatas esse. Unde saltem hæc dignitates & concipiendi rectitudine præstanti *Oremii* esse, licet omnnes certo respectu, utilitatis sua non careant. Quod autem unum principium aut hypothæsis alteri, ratione conceptuæ, & dignitate præferenda sit, nunc demonstramus.

(2). Probatur quod unum principium, altius ascendat, præ altero.

§. XLIII. (2) Præmittemus iterum axiomas. *Quid quid unum est primam originem deducit, & proinde ex quo altera descendit, non potest præstat illi, quod exinde descendit. Et deducimus. Jam ergo gradus dignitatis, in conceptu rationis & theoria, dignitate præstanti. Deo Creatori principium. *J. N. de jussu Creatoris, sive de sola voluntate Dei.* Ex hoc enim, prona consecutione deducuntur reliqua principia *Cumberlandi, Pufendorfii, & Hobbesii, videlicet: Nemo potest plus quam Creatoris, sive ab sola voluntate Dei, extrahi debet, quam sua benivolentia, quam proponit. Cumberlandus quæ sit socialitas esse custodienda, quam arget Pufendorfius & jure, sive cupiditas hæc relinquenda est, ut pax obtineatur, quod dicitur in *Hobbesii*. Quod si theoretico respectu temporis *Cumberlandus* hypothæsis, altius ascendit, quam *Pufendorfii*. Quia plura ostendit benevolentiam exercere, quam socialitatem custodire. Qui enim, in tantum benevolentiam exercet ad versus omnes, semper socialitatem, eamque habet, sed contra, non semper, qui socialitatem non turbat, illud facit ex sua benivolentia, quæ non malitiam vel solius consilio dignitas gratia, illud facere potest. *Ex §. 17. Hinc §. 18. supra diximus, Cumberlandi principium præstanti ad Christianismi sacra accedere, quippe ex ipsa natura benevolentiam, et* *Cumberlandi* principium, quod est dignitas, & *Pufendorfii* hypothæsis, quæ est charitatem Christianam, sive plures custodiendam,**

dicendam, neminemque laudandum adfirmat. Quod principium, tanto majori prae aliis, in pretio habendum est, quod facile ejusdem usus & necessitas, in vita ostendi possit, etiam iis, qui mediocri iudicio naturali pollent. *Conf. §. 23. sup.* Ultimum locum, in hypotheseum theoretica consideratione, meretur *Hobbesii* sententia, de mutuo metu, Statu belli, & demonstrata inde juris sui cessione, ut pax obtineatur. Nam non tam profunda meditatione, quam ex obviis hominum ferocium moribus desumpta est, & usum atque firmitatem suam in eo probat, ubi cum ejusmodi hominibus, res nobis fuerit.

§. XLIII. Ostendimus §. 42. *precedente*, quomodo una hypothesis, alteri in theoria, & ratione conceptuum, dignitate praestet. Non tamen inde licet concludere, quod hypothesis, quae primum locum in contemplatione obtinet, statim prima in praxi, & ratione utilitatis in vita humana, dici mereatur. Imo vero plerumque, ob subjectorum quibuscum agendum est, rudem & inhabilem animi habitum, illae scientiae & demonstrationes, quae profundissimae & acutissimae sunt, a paucissimis intelliguntur, ac proinde ad instruendos alios, minorem habent usum in vita, quam populares rationes. Quilibet enim, secundum ingenii & capacitatis suae modum, de hypothese, quam facile capere potest, iudicium ferre, & deinceps actiones suas, secundum istud iudicium practicum sibi formatum, componere solet. Hinc fit, ut principia prima & subtilia, quia nimis remota, & plurimis intellectu difficilia sunt, parum in praxi praestent utilitatis, nisi apud paucos & plane eruditos. Neque vero sequitur, haec hypothesis, ordine naturae & dignitate, prima & abstrahendo universalis est, Ergo eam praestat utilitatem, ut omnes inde demonstrationes, quae omnibus satisfaciunt, confici omnibusque clare exinde proponi possint. Accidit ut plurimum principium universalibus, quod in Republica solet, ubi Princeps dignitate & eminentia omnium primus est, quoniam tamen idem per se, ad artem calceaream exercendam inhabilis est, hominibus nudis pedibus foret incedendum, nisi sutores adessent, qui calceos pararent. Sic in vita praxi, principia particularia & vulgata, quoniam proxima sunt, & ad intelligentiam, & statum rudiorum accommodata, omnium uti-

Ad diversum
hominum sta-
tum, diversa
accommodan-
da sunt prin-
cipia.

lissima, & efficacissima deprehenduntur, licet e contrario in the-
oria, principia prima & universalia, primum locum teneantur.

§. XLIV. Notandum proinde, homines quibuscumq; in via
praxi negotium est, vel duci (I) cupiditate sua privata naturali, &
ingenii asperitate, perfidia, atque ferocia. Ad horum statum &
indolem, maxime attemperata est, hypothesis *Hobbesii* de mutuo
metu, bello omnium in omnes, cessione juris sui &c. Vel u-
tuntur (II) iudicio quodam rationis naturali practico. Ad ho-
rum statum & genium accommodata est *Pufendorfi* hypothesis, de
custodienda socialitate. Vel (III) mitiori lunc animo, & proxi-
mie ad Christianismi naturam accedunt, & his iure commendantur,
& satisfaciunt hypothesis *Camberrandi*, de mutua benevolentia.
Vel denique (IV) Ratione summa & perspicacissima utuntur,
quae instar angelorum, statim intelligere possunt, quid divina sint
voluntatis; & his fortassis arridebit *Dm. Cocceii* hypothesis, de
jussu Creatoris; aut sola Dei voluntate. *Conf. supra §. 26. & 27.*
Videamus jam de singulis in specie,

(3) Præstantia
principii Hob-
besiani de
mutuo metu.

§. XLV. (3) *Hobbesii* hypothesis, usque recta cognoscitur de mu-
tuo metu, de bello omnium in omnes, de cessione juris sui, &
refrenanda cupiditate, ad possidendas res omnes; insignem præ-
stantiam militarem illi, cui cum hominibus ferocibus, insubilibus & per-
fidis ingenii, & qui suis cupiditatibus solum explendis inhiant, vi-
vendam est. Exinde enim quisque cognoscit, & prome de-
monstrare potest, ejusmodi hominibus, in statu nature, non mul-
tum esse fidendum, sed vi obstitendum; adeoque maxime circum-
spicere oportet, an aliquis potentia, istorum potentia superior
sit. Quod nisi fuerit, frustra ab ipsis iustitiam, fidem, æquitatem,
aut jura sibi debita expectabit. Frustra enim ipsis occinet aliquis,
voluntatem Dei, frustra prædicabit mutua benevolentiam, fru-
stra socialitatis custodiam. Hæc enim omnia, feri homines, im-
pone aspernantur, nisi ipsis potentia obesse possit. Nulla enim,
hypothesis aut principio convincuntur, quam illa, quod metuen-
dus sit potentior, qui ipsis malum præsens possit infligere. At-
que si ipsis hoc argumentum, a metu desumptum, opere iplo sta-
tim ostendatur, cupiditates suas in omnia refrænare coguntur, &
obtinebunt ab ipsis, quod in obis debetur.

§. XLVI.

§. XLVI. Hac hypothefi *Hobbesiana*, hodie se mununt eam-
que exercent, omnes Imperantes, tum qui in statu naturali vivunt,
tum qui in civitate aliis sunt superiores. Reges enim & princi-
pes, etiam in pace de bello cogitant, & quia nunquam non vici-
nis diffidunt, perpetuum alunt militem, ut ipsos potentia & vi-
rium terrore, a cupiditate audendi quidpiam contra ipsos, retrahant.
Utpote qui probe intelligunt, in cassum hic contra ipsos, so-
cialitatem quam fassidiant, mutuam benevolentiam quam rident,
Dei voluntatem, quam in statu naturæ plerumque ignorant, in sui
defensionem allegari. Consulatur experientia, & in primis ne-
gotia Gallica. Tum quoque historia Caroli I. Regis Angliæ,
quæ *Hobbesium*, in hanc hypothefin, de statu belli & c. potissimum
Induxit. Idem hodie Jure faciunt, & prudenter quidem, Rectores
Civitatum, scientes quod plebis imperia & consultantis ani-
mi, nec voluntatis divinæ, & mutua benevolentia commendati-
one per Præcones sacros, nec socialitatis demonstratione per Do-
ctores facta, compeſcantur, quare præsidio militari civitatem sibi
reddunt obnoxiam, atque sic jura sua, metu justæ potentia, a civi-
bus obtinent. Hic præcipuus, & ab *Hobbesio*, etiam intentus, hy-
pothefis hujus usus est, quæ præ cæteris, hanc ob rationem, imperi-
ta plebi & multitudini inconstanti Imperantibus commenda-
tur, præter præstantiam, quam satis luculenter huc in casibus ip-
sis præstat (vid. §. 44. 77.)

§. XLVII. Fallitur autem, & *Hobbesii* intentionem (vid. Defectus prin-
cipii *Hobbesii*
§. 17. 19.) non adsequitur, qui existimat, ex hac ejus hypothefi,
posse omnes juris naturalis casus speciales decidi. Ut multa alia,
quæ hic dici possent, brevitate studio omittamus, quis unquam
existimet, *Hobbesium* de casibus specialibus v. g. an siromæ vidu-
a stupratore passæ, solum concedi debeat, in signum virginitatis
sue? an thesaurus in loco religioso fortuitus inventus, totus an-
ventori cedat, deque similibus decidendis, cogitasse. Paucæ &
generalia tantum juris naturalis præcepta sunt, quæ ex hac hypo-
thefi determinari possunt, & quæ forte sola *Hobbesius*, præmissis
tuum ratione decidere voluit. Hunc recte faciunt, qui *Hobbesii*
hypothefin, in his valere patiuntur, ab quibus jure valere potest,
nec ultra hæc eam extendunt. Præstat ergo præ cæteris, apud ho-

minis in peccatis suis indulgentis, et quoque luxuriosus, ac proprio male, et veli conscientie veli experientie. Sensus, et mores compuncti, quare in cupiditatibus suis tendere obsequuntur, et cetera.

Præstantia principii Pufendorfiani de socialitate

§. XLVIII. Pufendorfii hypothesis de societate civilis, præstantioris est usus præ ceteris, apud eos, qui rationis iudicium præferre solent, et cui placidius animo præ hominibus sero cibum rationes in dilute (vid. §. 27. in II.) atque philosophari quodammodo incipiunt. Neque immemoro apud plurimos applicatum venit, quia perspicua & cognitu facilis est. (vid. §. 27. sup.) In medio est enim iudicio, & usu rerum instructus, facile exinde perspicitur, quomodo ad versus alios, se quisque in societate gerere debeat. Quod præcipuum Pufendorfii erit institutum, quod est, ad iudicandum est. Præstat autem hæc hypothesis Hobbesiana, ut potest non tam ex sola potentia, quam ex consideratione in iudicio humane nature, quid iustum sit in societate, pronuntiatio. Et ipse obiecto suorum demonstrationum, habet in hoc omnes rationes agnoscentes, ut Hobbesii principium de statu belli, in iudicio iustitiam ad se tribus agitatorum. Cumberlandi autem hypothesis, præferenda est socialitatis hypothesis, quia in statu naturæ, magis debium est, ubi & quomodo mutua benevolentia sit exigenda, quam ubi & quomodo socialitas colenda. Obscurum enim utriusque ritus videbitur, quomodo in præxi mutua benevolentia, et habere illi teneantur, qui ipsis nullo bene facio, in omni tractatu, suis suspitione sunt cogniti. Et homines naturales satis habent simpliciter tantum iustitia præstetur, quam ut quidem, obtinere, se possunt, de mutua autem benevolentia, non de se solitari se jubentur, ut potest, quæ ex amore præsecedit, in iustitia autem ratio, planius perspicitur, ex socialitatis iure, quam mutua benevolentia, cuius natura & indoles, hominibus naturalibus ad plurimum incognita est. Ergo, maiorem habet usum, in iustitia socialitatis quam mutua benevolentia principium, dicitur potest, in iustitia prius dignitate antecedat. (vid. §. 27. in II.)

Defectus huius principii.

§. XLIX. Recte vero illi existimant, qui socialitatis principium, potest, pro unico, et adæquate vero, non admittunt, in decidendis omnibus omnino hominis actionibus ad versus. Datum, huiusmodi, &c. (vid. §. 27. sup.) & dicenda de his, ipsius iustitia. Namoneque

lie discrimen,
inter Jus natu-
rale, & Jus
Gentium se-
cundarium
positivum.

positivum ut vocatur secundarium constituit; collatur. Quoniam
custodia socialitatis per se nihil continet, nisi communem ho-
minum utilitatem. Ex utilitate autem hominem obligari, sed
huic renunciari posse videtur; adeoque jus naturæ mutabile fieri,
perinde, ut jus gentium secundarium, quod tamen secus est; se-
cundum Justinianæ decreta *diff. §. pen. J. de I. N. G. l. c.* Nec ob-
stant veræ, nec simulate Philosophiæ, cujus auctores, J. C. auctore
Alpianol. l. ff. §. 1. de J. G. J. se profitentur, magnopere insistunt,
ut omnes juris antiqui sententiæ & divisiones, in eâ custo stan-
tur. *Corasius* equidem jam suo tempore in *Metaph. Jur. Civ. l. d.*
c. 25. p. 591. postquam explicite veterum J. C.orum de variis juris
divisionibus tradidisset, de eis pronunciat: *Et hæc sunt, quæ circa
juris naturalis, & gentium distinctionem commentis fuerunt. Quorum
traditionibus, ubi popularior crassi, magistratiorque ac ditius ager-
dum est, nisi non valde reformato. At ubi civitatum velum expulsa-
tio, limata, politique ab ipsa veritate repetenda, eas omnes naturæ
gentiumque juris divisiones, dæmo, Platonis quoque similes, ut prælo-
co. Verius nimirum judicatis, unicuique esse jus naturale, nihil aliud
jus gentium. Hinc Pufendorfus L. 1. c. 9. §. 25. de J. N. G. l. c. 10. h-
gius progressus, non adeo magnificè sentit, de distinctione inter
jus naturale suo gentium, primarium, & secundarium, ut in
*R. D. hocque putant in præloco, & in gentium distinctione, prælo-
co. Quam differentiam, partium absitio, hæc idem ab prælo-
co eductus, loco adducto, penitus negat. Sed non liber ab
res erimus præloco. Concedimus enim distinctionem, inter
jus naturale, & jus positivum gentium, secundarium hæc. Sed hæc
differentiam, fundamentum agnoscite, in præloco, præloco, præloco
mus, a prima origine. præloco, præloco, præloco, præloco, præloco**

Fundamentum
& discrimen
Juris Natura-
lis & Juris
Gentium posi-
tivi, ex utilita-
te ostenditur

§. III. Homines, quibusdam rebus præloco præloco præloco
ad corporis & animæ conservationem, præloco hæc præloco præloco
nequeunt. Quænam hæc sint, alio loco præloco præloco præloco
tura est. (a) Hinc *Cicero* *Offic. l. 1. c. 20. de J. N. G. l. c. 10. h-
est, ut servicem corpusque tueatur, & declinet, præloco præloco præloco
videntur, præloco ad cavendum, præloco præloco præloco præloco
passum, latibus. Et alia quædam præloco præloco præloco præloco
conservatrix, præloco præloco, & in præloco præloco præloco. Hæc u-
tilitas*

filia. quoniam ad naturam columbarum, ad ea necessaria perti-
 nent in his sine eo nullo modo cavere se soluisse quae homo, ut
 sine corpore fameretur, summs necessariae sunt vestitus &c. recte
 ab Imperatore in *Præf. Inst. de Jur. Div. G. C. Civ. Et. 1. 3.*
*§. de J. Et. adpellatum Jus Naturæ est, quod omni hominibus in-
 stitutum, sed secundum alia omnia naturæ dominium. Et non in hoc mo-
 do Jus gentium primæ ab aliis dicitur. Unde quoque hæc nullius
 sui possidendi, sine quibus vita salva esse nullo modo nequit, etiam
 ipsa hominibus, expressa naturæ necessitate, possidentes communiter
 habiles adpetunt. Latet enim animi esse hominibus, nisi illud
 faciat, v. g. cibum non adpetat, vestimentis necessariis se ab inju-
 ria aeris defendat &c. in *Præf. Inst. de Jur. Div. G. C. Civ. Et. 1. 3.*
 Sed præter *utilitatem* istam, ad naturæ conservationem *sum-
 moperè necessarium*, & quæ carere non potest, natura sine pro-
 sentia suo interius datur adhuc *utilitas* in vitam quæ ad *con-
 gmentum, decus & splendorum* rerum necessarium facit, quæ non
 absolute quidem naturæ indiget, sed quæ pro ratione vera status
 aut conditionis, homini quo dammodo est necessaria, & hæc *uti-
 litas* adpellatur ab Imperatore *J. S. de J. N. G. C. Civ. Et. Ulpiana*
§. 2. de Just. Et. Jur. Jus Gentium, ab aliis vero *Jus gentium* sic
conditum possidetur v. g. Cibum capere, & necessario vestimenta
 indui, est *Jus in natura*, hæc enim utilitate hominibus quæ sine ex-
 tione non potest. Sed, cibum lautiores capere, & que purpure
 utitur, & do. modo ista sibi comparandi circumspicere est *Jus*
gentium posterius, quia absolute loquendo, lautius his carere ho-
 mo potest, sed pro status alicujus, istæque personæ abouit. *Prin-
 cipia Magna* &c. sunt necessaria. Hinc de istis quæ ad jus gen-
 tium positivum secundarium pertinent, ordinare & dispicere so-
 lent homines in societate, uti ipsi commodum visum fuerit, &
 proinde, usu isthac, exigente, humanis necessitatibus jus con-
 stitueret. Add. *Dr. Hoppius ad Inst. S. de J. N. G. C. U. pag. 94 ubi*
Zieglerum & Rachelium secutus ait hoc nomen intelligendum est
 ac si actu ipso conveniant gentes, & quis sibi certum constituerit
 sed quod recte ratione dicitur, propter *utilitatem & necessita-
 tem* humanam, hæc vel illud jus recipiunt, ac usu comprobant.*

(A) *Differ. de eo quod hominem cum ex parte felicitatis atque bea-
 tum facit. §. 13. & 25.* S. LIII.

Juris Naturalis & Juris Gentium secundarii, definitiones Philosophicæ.

§. LIII. Ex dictis non difficile est, dare definitionem philosophicam Juris Naturalis, quod aliis Gentium primum appellatur, & Juris Gentium, quod positivum secundarium dicitur.

§. LIV. Ad Titulum ALIUM, quæ homo, ad summam salutem consecrationem, sibi absolute necessariam utilitatem querit, quæ sine presentis sui interioris qua sua, carere non potest, & velle tam longam, necessarium, & similem incivem sibi non potest. §. GENTIUM, POSITIVUM, SECONDIUM, Utrumque, quo homo, ad augmentum, datus, & salubritatem, & utilitatem querit, quæ absolute quidem natura, carere possit, sed quæ homo, pro certi status, & conditionis, ratione, difficile ex carere potest, & quæ obtemperare, felicitius, & commodius vivit, ut est cibus, laudis, & magnam splendidius, habitatio, commodi, opes, &c.

Jus naturale mutari non potest, neque ab ipso Deo.

§. LIV. Ex definitionibus hisce patet, Jus naturale esse immutabile, & Juris Gentium, positivum, secundarium, pro Stati, & ratione, utriusque in hominis, mutari, & voluntate, posse. Ratio est, quia Jus, naturalis, pro fundamentis, habet, utilitatem, sine qua natura humana peccare, & que cuque tandem, in Statu, & statu, saltem absolute nequit. Proinde huic sui utilitati, homo, renunciare non potest, nisi, petito, velit, quod, temere, & sine, ratione, ipsum velle, & stultissimum, & absurdum est. Supponitur autem, naturalis, ratione, mentes, qui, absurda, decretis, & legibus, non concedit. Aliis, enim, deo, stultus, ac, voluntati, Dei, renunciare, posset. Et, in absurdo, hoc, statui, suo, potiori, fortasse, iure, quæ, Deum, & rationis, sui, absentiam, non, sentit, utilitatem, præferendum, autem, sibi, absolute, necessarium, magis, veluti, tangit, & sensibus, præcipit.

§. LV. Jus naturale, non potest, mutari, ab ipso, Deo.

Patet, etiam, exinde, neque, Deum, Jus, naturale, mutare, posse. Quia, non potest, velle, ut, naturæ, humanæ, utilitas, simul, concessa, & ex creationis, lege, ipsi, absolute, necessaria, iterum, denegetur, quæ, tamen, debeat, ipsam, petere, non, debuit, esse. Argueret enim, in Deo, inconstantiam, & insipientiam, qui, semel, naturæ, utilitatem, aut, bonum, concessit, quæ, ipsi, sunt, opere, ad, persistendum, esse, necessaria, quam, deinceps, in, detestius, mutaret, ut, ipse, deneget, & tamen, velle, ut, humanæ, naturæ, per se, persisteret, in, colump, quod, contradicere, non, potest. Quæ, modo, dicitur, dicitur, Deum, ob, per-

perfectionem, constantiam & sapientiam suam, non potest mu-
 tare numerum aequalitatem in inaequalem, ut quatuor sint tria; ita
 ob eandem perfectionem, constantiam & sapientiam, non potest
 hereditate vellet, ut homo quidem talis de hoc mundo existat, nec ta-
 men naturam utilitatem, sibi ad existendum, nec necessitatem, quarat,
 quam ei deus querendam insinuat. Hoc vero Deus non po-
 test, nisi majori utilitate, utilitatem maioremque cuius iactura facer-
 enda est, compenlet, v. g. Felicitatem autem mortem corporis, tran-
 quillitatem sibi beatitudinem animae. *Bravo homo hominis, privati,*
in illud nihil, tranquillitatem & felicitatem publicam.
 §. LV. *Ita vera Gentium positivam secundariam est mutabile*
 secundum voluntatem hominis. Quia Jus gentium quare
 utilitatem, quae absolute ad existendum naturae non est necessa-
 ria. Quare in hominis libertate positum est, in ad maiorem uti-
 litatem, offitium, decus, & emolumentum vel se adspicere, necesse
 est an ad illud vel consequendum vel reinendum, pro status sui
 favore, pacis sine & iura constitutus, vel si forte haec iam con-
 stituta sunt, eadem iura mutare, & sibi propria, in alterum
 transferre, se quae esse patet. *ut dicitur in d. d. de*
mul. §. lvi. Atque si dicitur hoc modo utilitatem explicat
 ut, ut dicitur in d. d. de mul. §. lvi. quod si huius, ad animam, compo-
 situm, non esse certam, sed esse in se, vel etiam ad hominem, ad
 mentem, decus, aut spiritum, & ad iumentum est, uti dicitur in d. d. de
 mul. §. lvi. *Quis enim dicit, quia sibi aut alii, ad pensandam statu-*
tem. Et tunc sibi confiteretur, quae Carneadem, secutus in primis
 auctoritatem *Lactantii, in Inst. Div. minus recte veterum Philoso-*
phorum sententias in d. d. de mul. §. lvi. Expositio, & nominibus prosperam
sententiam, quam statuisse, quae voluntas corporeos iudicatos privata,
& de bono quodammodo, quod ad corpus solum pertinet, licet ratio &
bonum animi contradicere. Quod recte notatur d. d. de mul. §. lvi.
Trist. in d. d. de mul. §. lvi. & d. d. de mul. §. lvi.
 §. LVII. *Orientum, in quo est, licet socialitas, quae propter*
 utilitatem §. lvi. *expositam, in qua fundamentum proxi-*
 mum constituta est de eodem, quae dicitur pro principio Juris Na-

Jus Gentium
 positivum se-
 cundarium,
 mutari potest.

Carneadis sen-
 tentia de utili-
 tate, certo sen-
 su verissima
 est.

Omnia Juris
 Naturalis
 principia, uti-

licitatem agno-
scunt.

turalis, haud tamen sequi exinde, nullam amplius superesse, differ-
entiam, inter Jus Naturale, & Jus gentium, primum secundari-
um, quod satis peripicuum esse putamus ex §. 53. *Jus Naturale*. Nimirum
*Jus Naturae est immutabile per §. 54. Jus gentium secundarium
mutari potest per §. 55.* Imo etiam illi, qui solam voluntatem
Dei, pro Juris naturalis principio unico, vero, & adaequato vene-
rantur, negare nequeunt, quod utilitatis, ratio, semper, ibidem ha-
beat, Nam uti omnis lex utilis & possibilis esse debet, ita Dei
voluntas, nunquam homini vere perniciosa, injungere potest, sed
potius, quae Deo gloriosa, homini, vero utilis, sunt. Ergo si quis
piam, quarat, cur soli Dei voluntati obedire se cogamur, recte &
per rationem evidentem, respondetur, quia hoc homini semper
utile est, si non ad aliud, certe ad hoc, ut tranquillitas consistere
obtinatur, quod sane praecipuum hominis bonum est, & utilita-
tis maxima.

Præstantia
principii Cum-
berlandi de
mutua bene-
volentia.

§. LVIII. Pergimus ad considerandam, *Cumberlandi* hypo-
thesin, de mutua benevolentia. Hanc præstare in *theoria*, Puffen-
dorni principio, de socialitate, diximus §. 42. Ex mutua enim bene-
volentia, prout a seculo, manat cum socialitatis. Unde autem
aliquid deducitur, illud in theoreticis demonstrationibus, semper
nobilius origine & dignitate, est illo, quod exinde deductum est,
per *axioma* §. 42. Accedit quod multo plus sit, benevolentiam
socialitatem, tantum, quocumque tandem, impulsu, illud fiat, cu-
stodire. Amor enim & mutua benevolentia, multo plura præ-
stat alteri, quam quae ex justitia, stricto jure debentur. Socialitas
consistere potest, si simplices tantum, justitiae, leges, obsequentur.
Contra amor, præterquam quod regulis, justitiae, exactis, satisfacere
studet, superaddit, ex affectu benevolentiae, quae socialitatis, ab aliis
de exigere nequeunt. Et hæc est causa, cur *Puffendorfi* hypo-
thesis, sive de socialitate, statueret, eoque, iuris, naturae, maxime
partem, circa externa, versari. Cui autem ex mutua bene-
volentia, actiones suas suscipere, cogitur, is tam cito, in personam
magis, quodammodo, circa hæc, quam, externa, versatur. Hanc
hypothesis hæc, se us maxime approbat, quæ est, Christianismi, dis-
ciplina, moribus, minoribus, animoque, amore, pleno, imbuuntur.

His enim regulis in de demonstrationes, facile satisfacere; que a-
lis in statu mundi constitutis, forte minus evidentes, multisque gra-
ves videbantur.

S. LX. Regula III. Hypothesis de solo Dei voluntate.
monitum a nobis est, quod in Defectus hu-
cognoscendi principis, per que alii docentur veritatem incogni-
tus, non statim hypothetis, *in hypothese* profunde meditata, maxi-
mam semper *in praxi* offendat utilitatem, utpote que non ab om-
nibus ac recte intelligi potest; sic principium *Cumberlandi*; de
matrua benevolentia, licet Christianismo proximum, non tamen
in vita tanto cum successu adhiberi potest, quam *Hobbesii* & *Puffen-
dorffii*, nisi apud eos solum, qui sciunt quid sit amare Deum, & be-
nevolentiam, adversus homines exercere. Ratio est, quia qui
libet iudicium practicum, quod in actionibus suis sequitur, format
secundum intellectus sui modulum. Quoniam igitur homines,
secundum *juris* statum viventes intelligere possunt, quid sit
bellum, & quid socialitas, queve damna aut commoda inde ori-
antur, quid autem amor & benevolentia Christiana, i. e. ut *Cum-
berlandi* vocat, maxima sit, intelligere peraque non possunt, hinc
ad paucissimos instructendos, hoc principium serviet. Breviter
Cumberlandi hypothetis *in hypothese* antecedentibus praestat, *in praxi*
et ubi ubi, his ipsis postponenda est: quia paucissima, & reme-
non nisi vere Christianis cum charitate innotescit, amoris sinceri na-
tura, ut *in* hoc adque ferere velint aut possint.

manifesta
-ma Dispositio
ab illustrat
-ead solum
sicut

S. LX. Regula III. Hypothesis de solo Dei voluntate.
Si veritas humanam quidam naturam sequitur, in eo statim versaretur,
ut tam ex parte & recte, in casibus singularibus, que in vita illius
occurrunt, perspicere possent, quia divina circa hanc aut illam ac-
tionem fore voluntas, quam certum est, generatim & uti va-
cant in universis, quod soli Dei voluntati & iustitiae creatis ob-
temperandum sit: nullam hanc principio perfectius, neque com-
pendiosius, neque simplicius, in iure naturali tractari poterit, quod
vix humanae est regula. Manifestum enim est, a sola volunta-
te divina pendere omnium actionum humanarum libertatem &
necessitudinem, iustitiam & iniustitiam, *(v. s. 10. 11. 12.)* Clarum
etiam *per s. 20. 22. et*, ex hac hypothese pendere similitatem res-
tantum. Simplicissimam etiam, & brevissimam, iure censetur

Prastantia
principii Dn.
Cocceji.

Hoc principium quod proponitur, Deo & Creaturae sapientissimis, & iudicibus, & potentissimis, & habitibus omnium particularium principia, & auctoris hinc conclusiones, & implectitur. *Conf. supra* *Actus* *Te.* *Juris* *Genib.* *Genes.* *II. S. 27. 28.* *et* *part. 21. S. 27. 28. pag. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Defectus hujus principii ostenditur per rationes.

S. LXI. Sunt tamen rationes in contrarium, quae hanc permitunt, ut hypothetis de sola voluntate Dei, in decidendis legibus naturalibus singularibus, quae in *visu* obveniunt, non possit pro principio unice, & adaequato fieri. Nam, si in hypothetis, cognoscitur tantum generaliter, quodammodo, & honestatis naturalis principium *offendi* sit, hoc est, quod Deus certam normam, actionum humanarum constituit, secundum quam, de earum honestate aut turpitudine pronuntietur, & debet. *(Conf. supra S. 37.)* Sed *(II)* non explicat perspicue, & cum certitudine, principium cognoscens voluntatem Dei in hoc casu *(vid. 73. 74.)* hoc est, quid Dei voluntas velit, & quid imperet homini, ut ab ipso, sic & non aliter, in hac re obediens agatur. Ut enim nemo nisi permissus negat, Deo parandum esse, ita eo tempore in vita praxi omnis recte observantia, quatenus Dei voluntas sit, circa istam actionem particularem, & hic desideratur principium evadens, ex quo omnia remota dubitatione, tuto statuiere possis, sic & non aliter esse agendum esse. *Abichienis*, & inter hos *Cimon* summus. Vixit quidam negavit Deo parandum esse, interim tamen in eorum se collocavit, in uxorem ducens sorores germanas. *(C.)* Jam in *Cimon* demonstrandum sit, se male agere, proferendum est principium, non an Deo sit obediendum, illud enim non negat, sed an Dei voluntas sit, ut se abstinere a matrimonio totiusque inutiliter, ad decidendam licentiam, allegatur sola Dei voluntas, semper enim quaeretur, unde cognoscatur, nostram non dico *Cimonis* sententiam, voluntatem divinam conformem esse. *(III)* Hypothetis de sola Dei voluntate, nimis remota, & ad efficiendam demonstrationem, ex qua homo hinc obediens, quid sibi

Defectus hujus principii ostenditur per rationes.

hinc modo ad actionem fieri. (IV) *Ex fine actionis necessario*; qui est
 nihil ad certum finem quid agit; illumque necessarium; cum in
 reacione agio, & necessario videt; ita agi debere, hinc finis in mo-
 ralibus optima probatio dicitur. (V) *Ex mediis necessitate*; si
 certum est, aliquid esse juris naturalis; recte concluditur, hinc
 id sine quo illud obtineri nequit, necessario etiam juris esse. (VI)
Ex natura perfectissimæ Creatoris; vi cuius, & cultum & reveren-
 tiam acquirit, & præterea nihil frustra creasse intelligitur, quia
 quicquid agit, perfecte agit.

§. LXV. Hæc sunt Viri Confutissimi argumenta, ex qui-
 bus) re fructus rationes nostras humanas, judicandas esse statuit
 vel etiam, sine his restrictionibus, eas certe ficitas & concessas
 esse prononciat. Ubi obiter notamus, non adparere, quomo-
 do accipere, & philosophice loquendo, per argumentum nume-
 ri III. IV. & V. Creator actionem restringendam velit, cum potius
 per hæc argumenta, actio permittitur dici debeat v. g. adfirma-
 tione recte colligitur Homo licite capit cibum, per arg. III. *ex acti-*
one & dicitur, qui organa homini dedit, & cibum condidit. Per
 arg. IV. & V. *ex fine actionis necessario*, & *mediis necessitate* Deus
 vult hominem vivere, quod sine cibo fieri nequit. Et sic in re-
 liquis. Vix autem adparet, quomodo argumentatio negativa
 commo de infamia possit, v. g. furtum non est committendum
 per arg. III. *ex actionis in Creatoris* &c. Videtur enim tum argu-
 mentatio, fieri aliquo modo incontinua. Verum quia indirecte
 fortassis, ita colligi potest, & ex affirmatione, iudicium etiam
 fieri de negatione scilicet, an eo non habebimus, sicut neque in eo,
 quomodo arguendum nunt. VI. plurimils, obscure admodum pro-
 positionem videtur posse.

Notantur non-
 nulla.

adhibetur
 adhibetur
 adhibetur
 adhibetur

adhibetur
 adhibetur
 adhibetur

§. LXVI. Ex argumentis autem, a Clarissimo Confutissimo
 moque viro propohtis, & que §. 6. a nobis allata sunt probari po-
 test, quod per has hypotheses, *Sodomia jure naturali sit licita*. Po-
 nantur hominem infirmi aut gentilem quemcunque, in syris aut
 solitudinibus, inter bruta animalia soliti versari, ponamus, ipsius
 a cercinis diu multi, & porcis, & quod ob eam rem, solis arboribus
 & modicam habitationem in terris istis frequentissimum esse vene-
 re magna, & aequè invenire illum benedictum, expende &

Secundum
 principia § 6.
 Sodomia j. N.
 est licita.

bidinis, cum sui sexus simili. Noster certe, ut natura incommo-
 dis satisfaciatur, se conjungat cum bestiis, motus argumentis, quæ
 §. 65. ex tr. *Juris Gentium allata leguntur*. Argumentabitur enim,
 pro nefando hoc actu, sibi licito, ex hypothese §. 9. p. 26. 17. di.
 Omnes actiones regulariter justæ & licite sunt, nisi restringantur.
 Quia Deus naturam, potentiam, facultatem, & motum agendi
 quæcumque lubet, (per tr. *Jus Gent.* pag. 47. init.) indidit. Jam
 sentio instinctum, potentiam, & motum naturalem, ad hanc acti-
 onem, quæ jam mihi lubet, perpetrandam. Neque illam creatoris
 voluntate restrictam perspicere possum. Ergo licite a me exercet-
 tur. Restrictam vero naturalem hanc actionem, videre homo
 ejusmodi nequit (I) **VERBIS EXPRESSIS CREATO-**
RIS. Illa enim Indus ignorat, quia gentilis, & hinc excusandus
 est. Quod concedit *Dn Coccejus p. 47. n. 1.* Accedit, quod
 inter Christianos, haud multos ante annos, proster exemplum, u-
 bi non nemo, nefandæ libidinis cum equa accusatus, & reus in ju-
 dicio, summo opere adseveravit, se penitus ignorasse, hoc tantum cri-
 men prohiberi, alias abs se illud perpetratum non fuisse. Hinc
 a iudicibus poena ignis, in gladium fuit commutata. De crimine
 Onanico, testis est *Brunnem. Jur. Eccl. l. 1. c. 1. §. 24.* quod accusa-
 tus aliquando, Deum fuerit obtestatus, se nescivisse hoc inter cri-
 mina computari, atque hanc ignorantiam, per se, in actis Regi
 allegatam. Proinde hortatur *Brunnem. l. 1. c. 1. §. 24.* ut de
 ejusmodi delictis, auditorum ignorantiam, prudenter commita-
 neant.

(II) **EX MOTIBUS non perspicere potest actionem hanc**
restrictam. Sentit enim motus vehementissimos, & cupidinem
 ad hanc actionem. Neque conscientia ipsum in contrarium vel-
 licare potest. Conscientia enim significat, consistere aut perire
 istud in se, de quo semel jam ab aliquo, sive interne, sive exte-
 ne, antea edocti eramus. Hæc an Indo acciderit, ex conscientia
 nostra, qui illam ex Scriptura S. & Doctoribus nostris hausimus,
 non possumus peræque affirmare. Imò contrarium de Indo videtur
 colligi posse, quia nullam ipse judicare potest inesse actui turpi-
 tudinem, quo id tantum agitur, ut naturalem & necessarium
 instinctum, quoquo modo expleat.

(III) EX

(III) **EX ACTIONIBUS CREATORIS non videtur**
restricere hanc actionem. Nam Indus actiones Creatoris, præter
cas, quas casu naturali in se comprehendit, ignorat. Sentit au-
tem in se, appetit ad actionem hanc exercendam, quem a Crea-
tore sibi in se hunc agnoscit, ac proinde licitum putat.

(IV) **EX FINE ACTIONIS NECESSARIO, con-**
cluditur, maxime licere sibi hanc actionem. Quoniam enim after
explere naturæ necessitatem, hoc in statu, quem in camporum se-
cundum supponimus, & certe dabilis est, nequit; necellum est, ut
suis in hunc mundum desiderium, liberandi se ab eo quod natu-
ram præter se, quocumque modo assequatur.

(V) **EX MEDII NECESSITATE, pariter pro licita potius,**
quam pro illicita actione, concluditur. Deus ipsum vult saluum, & ut na-
tura in commodis non prematur. Jam alia ratione, hoc incom-
modo præsentis in statu, liberari nequit. Ergo medium, quod ne-
cessitati naturæ satisficit, ipsi erit concessum.

(VI) **EX NATURA PERFECTISSIMI CREATORIS,**
argumentatur, quoniam Deus nihil frustra creasse intelligitur;
hinc appetitus & instinctus iste, tam vehementis, tam inexpu-
nabilis, reslinguenda hoc modo libidinis, ex naturæ necessitate
non potest contra voluntatem sibi obveniens, vitu argui non
debet, sed ad eum, licet & summo jure exercetur.

(VII) **EX PRINCIPALIUS, Patet proinde, In do, aut homini proprium natu-**
ræ instinctum securo, secundum principia §. 64. ex Tr. Jur. Gen. a no-
bis adducta, ostendi non posse, nefandum coitum, esse Creatoris jus-
sura prohibitionem, imo potius dicitur per hæc principia, cum esse voluntate
Creatoris licitum. Quod multo adhuc facilius, de incestu, adulterio,
simplici fornicatione, & reliquis naturæ delictis, demonstrari possit;
nisi unico exemplo, fornicatione, maxime abominando, rem planam
fuisse in presenti, ubi brevitas studium sequimur, sufficeret. Ex
quo ostenditur licet, nisi ad axiomatica hæc, cognoscenda volun-
tatis divinæ, quod omnes non sufficeret, adeoque, nec canonica, nec a-
dæquata, veritas, sed alia adhuc, advocanda, esse.

§. LXVIII. **CA. Divimus, 62. II. Tradata, Dn. Coccejo, §. 64.**
cognoscenda voluntatis divinæ, subsidia, ideo plurimis dubita-

Idem de ince-
stu adulterio
& similibus
dici potest.

Secundum hæc
principia, nul-

tion-

In relinquitur
differentia, in-
ter Theologi-
am Moralem,
& Jus Naturæ.

tionibus obnoxia videntur, quod secundum hæc nulla differentia re-
linquatur inter Theologiam moralem, ad quam jus divinum totum
pertinet, & Jus naturæ. Nam si quis ex Vincentio Goussano
unde voluntas divina, in Jure Naturæ innotescat Respondet, pro-
prie esse, sive id fiat ex ratione, sive ex revelatione. Nec op-
portet Jus Naturæ, ita ex sola ratione fluere, ut non magis quæque sunt,
ex voluntate Dei expressè revelata, quam ratio sepe dabit, sed, & eo factis
est obscurum voluntas adparet, sed revelatio contra se. Pareo. Alioq-
dic. sect. I. pag. 7. num. 5. Et cum Dn. D. Ludovico dixisset, hanc
revelationis, non pertinere ad jus naturæ, respondet Dn. Caccianus
Vindicatum. sect. II. p. 56. num. 5. Sane nihil, incesse, quod ad
que de illa voluntate conficit, an ex ratione, an ex revelatione. Similiter
magis jus naturæ erit, quod ex verbis oritur, quia eo partem rationis est
voluntas divina. Parte autem L. p. 3. §. 3. nullam differentiam adhibet

De differentia
Theologiae
moralis, & Jus
Naturalis
disquiratur.

ut, inter Jus naturæ, & Jus divinum morale. Distinguitur. & Lu-
therus, who, qui aliquando, nimirum, nocentem differentiam ad-
duxerat, forte secundum receptas doctrinas, quæ in his voluminibus
Compendii Juris de J. & J. p. 6. expressè ait: inter hoc Jus (divi-
num morale) & jus naturæ non est essentialis differentia. Item
§. LXIX. Nolutus equidem in presenti ex professo inquit
re, an & quatenus differant Jus naturæ, & Jus divinum morale.
Cujus rei, accurati termini si designarentur, multis forte lapsum
occurrere possent. Quæ enim Pufendorfius in præfatio Officio, §. 10. &
ordate tradit, nondum omnia absoluit. Illud tantum, quæ
quæ omittentes, hoc loco dicimus, quod negari certe non potest
Jus divinum morale, multo altius adscendit, quam jus naturæ, ut
pote quod per plurimas propositiones tradit, de quo jus naturæ, nel-
lando quidem auditur, imo: quæ in Jure naturæ, ne proponi quæ-
dem commode poterunt, vel si proponantur, rationi ex qua Jus
naturæ deditur, si non absurda, certe obscurissima videntur.
Nisi forte distinguere, velis, inter Jus divinum morale, naturæ, &
Jus divinum morale, supernaturalis. In Theologia moralis, quod Jus
divinum morale ex professo explicat, una ex præcipuis est propo-
sitionibus: Christus moralis, ut quæ dicitur, procul est, habenda
duti; Servator est amandus, ejusque pietas, & cetera, non tantum
vid.

vid. D. *Bajerus* in *Compand. Theol. moralis*. Hinc similibusque
 propositionibus per plerumque, aut quispiam ex I. M. Doct. oribus, lo-
 cum in iud. nati. vel in credendis, vehementer dubitamus. Ne-
 que etiam eosdem putamus concessuros, ut proliquis principijs,
 quae per demonstrationes, certitudinem cuique obviam accipiunt,
 potius in fide revocata, per spiam affectionem, (quemadmodum
 Theologi loquuntur) acquiescere velint, licet ratio propositas pro-
 positiones, intellectu naturali non assequatur. Multo enim cer-
 tioris de sententia est, qui propria meditatione, doctrinae eviden-
 tiam, per demonstrationes cognoscit, quam qui omnem sententia
 alienius consuetudinem, in fidem alterius resolvit: quae firma & in-
 dubitata non est, nisi specialis divina illuminatio, & testimonie-
 um Spiritus Si incertum accesserit, quod fidem corroborat, atque
 dubitationem, post credens interdum est obnoxius, tollat.

§. LXXI. Hinc dubio non caret illa assertio: *Nihil interest*
quomodo conquiesce volumus de tota humana generi explicata constet, an
ex ratione vel ex revelatione: Imo id magis sua Natura erit, quod
ex verbis oritur, quia certior tunc est, voluntas divina Parr. II. §. 56. n. 3
Ratio saepe dubia est, & ex factis obscuris voluntas Dei apparet, sed re-
velatio certa est Vind. I. pag. 71. 511. Nam (I. Ratio cuique propria
 est, inde quae per rationem, innotescunt, satis clare proprio iudicio
 intelligi possunt, cur ita agendum sit; sed revelatio non cuiusvis
 contingit, verum uti hodie apud nos revelatio accipitur, nemini
 amplius ordinari sit; sed aliis facta, tanquam res historica, ad nos
 delata est, adeoque in ipsorum fidem resolvitur, ejus certitudoy
 qui nobis revelationem, sibi a Deo immadiate factam, reliquerunt.
 Hinc nisi humanae fidei accesserit, ex revelatione, certitudinem rana-
 tum historiam habemus. v. g. cuique ratione prae dicit, satis certum
 est, superioris legitime esse obtemperandum, per demonstrationem
 quae voluntatem suam ipso subiecit, adeoque superior habet imperi-
 um perfecte quatuor, sed a legibus deinceps, ex Lov. XIII. & XIX.
 ita leges quae homini, ratione libera relicta utenti, tum sint liquidae,
 ut optem, in adq. perspicua, cur sit non aliter agendum sit, nisi ap-
 pareat. Agitur enim, secundum hanc Dei voluntatem revelationem,
 non quibus, uti videmus, sed quibus, uti videmus, voluntate Dei

Rationes, cum
 inter revelati-
 onem & rati-
 onem, sive
 Theologiam
 moralem &
 Jus Naturale,
 discrimen ad-
 mittere sit.

estiam
 ad-

acquiescimus, quæ voluntas Dei non nobis revelata est, sed aliis olim revelata, ad nos tanquam historia, sive dignissima transiit. Idane autem esse ipsius Dei voluntatem, revelatam, patet argumentis, quibus scripturæ divinitas in genere probatur, confirmari debet, homini naturali; licet nos Christiani de eo, a prima infantia, & per testimonium Spiritus S. firmis pervasiliati. (U) Homini Christiano, qui luce divina est illustratus, atque quidem, imo magis certa est voluntas divina, quæ per revelationem ex verbo divino innotescit, quam quæ per rationem demonstratur; verum an de hominæ in statu naturæ viventis, imo etiam de Christianis, nomine tantum talibus, & qui scripturæ historicam tantum habent notitiam, non autem salvificam, idem dici possit, jure arbitrari potest. *V. l. Dn. Coccejus Vindic. Sett. I. p. 37. n. 4. (Hl.)* Si id magis jus naturæ erit, quod ex verbis Dei oritur, *secundum pag. 56. n. 5. Vind. II.* sequitur *universam Theologiam moralem*, adeoque doctrinas, de Christi satisfactione, & merito sancte agnoscendo, de sacramentorum pio usu &c. esse magis juris naturalis, quam doctrinas de pactis, promissis &c. Quia Theologia naturalis, docens meritum Christi esse sancte habendum, sacramentis legitime utendum &c. ex verbis Dei revelatis oritur; pacta autem & promissa, ex ratione naturali. Hoc tamen nemo facile concesserit. Putamus autem, Vitum Consulti, intelligere verba Dei in scriptura revelata, nobisque tradita. Nam si intelligantur verba Dei, quæ immediate alicui a Deo proponantur, tum equidem verum est, quod certior quis sit, de voluntate Dei, sibi immediate revelata, quam de voluntate, quæ per rationem demonstratur; sed præterquam, quod hodie a Theologis immediate revelationes non admittuntur; ejusmodi homo, si qui daretur, non amplius in statu naturæ, sed in statu supernaturali constitueretur, atque adeo, non tam juris naturalis Consultus, sed Theologus potius dicendus foret. Et hæc sibi, rerum revelationem facta divina certitudine, ad ipsum solum se porrigeret, non ad alios, qui fidem & auctoritatem ejus secuti, tantum credunt & pervasunt, ipsum immediate ea, ex revelatione divina recepisse, quæ aliis proponit. Quod alio loco, ex professo a nobis demonstrabitur. (U) Ex

eo, quod voluntas divina revelata, jus naturæ faciat, orta est hypo-
 thesis de jure N. Paradisiæco, B. D. Alberti in Compend. Jur. Nat.
 (Nam si verus paradisiæcus primi hominis, ex voluntate Dei reve-
 latus, et sic cognoscitur) quod facile prolixius ostendi, posset, si id
 hoc loco ageremus. Ab. D. Alberto tamen, dissentire videtur
 Conf. Dr. Coetæjus Tr. 7. Gent. part. 1. Qu. 2. §. 44. p. 41. Sed jam
 ad præcipuum nostrum institutum accedendum est.

SECTIO III.

**QUOD ACCURATE LOQUENDO, NULLUM
 EX SUPERIORIBUS, UNICUM, ET ADÆQUA-
 TUM JURIS NATURALIS PRINCIPIUM,
 DICHI POSSIT.**

§. LXXI. Postquam in Sect. I. & II. satis explicatum est,
 quid cause cujuscunque fuerit, cur in diversa, inciderint Doctores juris
 naturalis principia, demonstratum etiam, in quonam omnium, al-
 teri sit preferendum, & quatenus quodlibet deficiat, superest ut
 ostendamus, quod nullum ex adductis principiis, unum & adæ-
 quatum dici mereatur, si accurate & ex usu loquendum sit,
 (vid. §. 7.) licet alias in suo genere, & si peculiari significato, vox
 unicum & adæquatum explicetur, admitti possit hæc locutio. (vid.
 §. 50. 7. §. 26. d.) Quod, quanquam ex superioribus patere possit,
 contrahemus, tamen in compendium, quæ hoc loco dicenda re-
 stant, & rationes nostras, per breviter proponemus.

An principia
 superiora J. N.
 sint unica, &
 adæquate vera.

§. LXXII. HOBBSII Status belli, in jure naturali, pro principio
 unico, & adæquate vero, agnosci non potest, ex quo scilicet cog-
 noscatur, an omnes actiones humanae sint licite aut illicite, honestæ
 aut turpes. Quia (I) Hobbesius ne ipse quidem voluit, ut illud
 principium unicum, & adæquatum, rationem subiret (vid. §. 21.) Cui sub-
 stituitur, invenisse principium, ex quo tumultuantes in patria ci-
 ves, a se vere malefacti, possent (per §. 18. et seq.) illorumque officia
 demonstraret. (II) Status belli, de ad illas tantum hominis actiones

Rationes, cur
 principium de
 statu belli &c.
 non sit unicum
 & adæquate
 verum.

riam esse imperfectam, quibusque clausa ambitum excedere. Hoc
 ipso tamlibet excedi in principium hujus disciplinae fundamentale,
 etiam si de imperfectum, & terminus adrequiritur. Quae enim prin-
 cipium, talis est, in qua ducta est scientia. Hinc non obstat,
 quo minus, melius adhuc, & magis adaequatur, si qua fieri po-
 tuerit, ut sit non nisi.

Laus & valor
 hujus principii
 debet esse
 notanda

§. LXXX. Multum tamen orbiis eruditus debet Pufendorf
 si oportet qui primus inter Germanos, jus naturae, methodo ma-
 thematica, ex certa quadam hypothese demonstrare instituit. In
 quod maxime genio, ipsius gratulandum est, quod principii loco
 elegit hypothese, quae nulli recte cogitanti facile displicere, aut
 obsequi auidari possit. Principium enim de socialitate tale est,
 quod audaces admittit, qui veluti in medio positi, non nimis se-
 riosus illis enim conveniens est principium Hobbesii (vid.
 §. 10. 11.) de statu belli, neque nimium proficere ad Christiani-
 tatem, uti §. 10. ad horum enim indolem, magis Gumbert-
 landi hypothese, de mutua benevolentia quadrat. Inque facili-
 rerum intelligentia, se per plurimas commendavit, & applausu patri-
 su exceptum fuit.

§. LXXXI. *De Principio de mutua benevolentia.*
 Juris naturalis, nec antiquum nec adaequatum dici potest,
 Quis (1) se non extendit ad instruenda omnia subiecta (cent. & 11.
 §. 10.) sed tantum ad homines, qui amoris & charitati locum
 concedunt, id quod paucissimi faciunt. Hinc nulla demonstra-
 tio exinde fieri potest, adversus illum, qui ne justitiam, quidem
 observat, ut si latroni opponas, renuncandum esse, infami hujus
 vitae generi, quia per hoc laeditur mutua benevolentia, & debet ne-
 cessari homo Philosophum, quoniam non intelligit, quid mutua
 sit benevolentia, qui ne injustitiam, quidem latrocinando se com-
 mittere putat. Et Tyrannus, aut Rex, e.g. Tameclanes aut, Attila
 viribus fidens, quomodo argumento a benevolentia desumpto, ab
 instructo, deterrebitur? Istiusmodi grassatio, opponendum est
 argumentum Hobbesianum, a mutuo mesu, i.e. potentior exer-
 citus, quo repellatur, & argumento hoc violento admonetur, de-
 sistendum sibi esse, ab iniugo proposito. Dices forte: Demon-

stratio, est
 mutua bene-
 volentia, non
 sic §. 11. 12. 13.
 principium unius
 cum, nec adae-
 quate verum.

stratur quidem et nimia benevolentia, inopiisum & oppresiones, non esse exercendas; verum homines, perveris, quae demonstrantur, aut non capiunt, aut secundum demonstrata vivere volunt. Responderetur, Philosophandum est in tempore. Si demonstrationes, in theoria optima, audientem ad officium observandum non compellere possunt, nec tranquillam praestare rem publicam; inutiliter sane in praxi proponuntur, adeoque insufficientes sunt (vid. §. 5. 6.) Adferendum ergo aliud est principium, quod sensus ferit, & ad captum percipientis magis accommodatur est. (vid. §. 44.) In eo, homines cupiditatibus feris dediti ad argumentum, a benevolentia delumptum, recte percipiendum, ne apti quidem sunt. Hinc si contra illud agerent peccant, ex stultitia, quae ut plurimum ignorantiam habet commitem, peccant. (Ad §. 59. & 5.) (II) In Juris naturalis disciplina non tam spectatur, quid ex amore & benevolentia, alter alteri prestare possit, sed quid ex justitiae regula, stricto jure praestare debeat. Cum autem ex benevolentia, nullum jus perfectum, in statu naturae acquiratur, ut ab altero officium aliquod stricte exigi possit, hinc ad demonstrandam justitiam naturalem, & illud quod jure perfecto debetur, (id quod jus naturae maxime intendit, praesenti in statu, principium hoc in idoneum esse.

Laus & valor
hujus principii.

§. LXXVII. Praclarum tamen in theoretica rerum consideratione, aestimari debet hoc principium (vid. §. 58.) Nam licet ex benevolentia, nullum jus perfectum alicui acquiratur in vita humana; benevolentia tamen, quod certe mirum est, justitiae & aequitatis mater atque origo est. Hinc qui alicui bene vult, eumque amat, sponte & plus quam ab eodem, exigere potest, aequitatis & justitiae normam exacte observare. Atque adeo hoc principium, ad Christianismi faciem accedit. (eoxf. §. 32.) & apud illos, qui huic vere dediti sunt, haec pondus, & valorem obtinere potest.

Rationes, cur
sola Dei vo-

§. LXXIX. *Commutissimi D. N. COCCETTI principium, de sola Dei voluntate, sive de jussu Creantis, quo minus pro unico, & ad aqua-*

tionem, non licet ascendere ulterius; utpote in cuius voluntate, tutius & honorificentius est, quam in Platoni's Juris acquirere.

An melius, & perfectius, idque unicum, verum, & ad- quatum J. N. principium inveniri possit, disquiratur.

§. LXXX. Ex iis igitur, quae a nobis breviter allata sunt, satis patere existimamus, quatenus & in quo, Juris Naturalis Doctorum principia, de Statu belli, & exinde demonstrata cessante voluntate & iustia Creatoris: pro unicis, veris, & adequatis adhiberi debeant. Quoniam vero, multo promptius faciliusque est, per- videre, quid in aliorum meditationibus desiderari queat, quam perfectiora tradere aut invenire; quaeretur fortassis, an melius, per- fectiusque, Juris Naturalis principium nobis suppetat? Id quod as- severare velle arrogans, & propemodum, in tot clarissima doctis- simorum hominum ingenii monumenta, injuriam videri posset, Quare si quae fortassis cogitationes, in Juris naturalis studio, non- bis obvenerunt, quae luculentius, & ad usum accommodatus prin- cipium, in Jur. Nat. scientia promittunt; ille non dum tanta- nobis videntur, ut inconsulto impetu & praemature, in publicum propelli debeant. Imprimis cum nulla necessitatis ratio adhi- cur uli receptis doctrinis, ad felicitatem & tranquillitatem civi- lemi amplius non voluit. Et quoniam Consultissimus Christi- anusque Cocceus, in hoc studiorum genere, opus aliquod incom- parabile, Illustris Dn. Parentis sui, in Praefat. Tract. Juris Gentium, Lectori pollicetur, orbis eruditus, merito in hac expectatione acquiescit.

S. D. G.

AD-

ADDITAMENTA.

Clericis jam tempore, eruditos inter obtinuit, ut conjuncti,
cessent amicitia, disjuncti sententia.

II.

Cur virtus Deo placet? quia est perfectio. Cur perfectio Deo placet? Quia perfectio, omnia sunt obnoxia, ipse nemini. Cur is, cui omnia sunt obnoxia, ipse nemini, Deo placet? Quia hic liberrime potest agere. Cur liberrime agens Deo placet? Quia sine impedimento, sponte optimum potest appetere. Cur optimum sponte appetens, Deo placet? Quia sponte, optimo vult esse similis. Cur optimo, sponte volens esse similis, Deo placet? Quia Deus ipse, est Optimus Maximus; hinc est, qui sponte vult ipsi esse similis, ut eidem promte obediat, non potest non amare. Ergo Virtute & perfectione, gaudens, necessitate Deo amatur. Hoc est fundamentum dicti *Marki V, 48.*

III.

Quod in foro Civili ius exigatur, virtus non exigatur; in causa est humana imperfectio, quæ vix illud præstare valet, quod jure debetur.

IV.

Inter perfectos, etiam illud, quod ex virtute proficiscitur, potest exigi. Quod qui rite exigenti non præstiterit, perfectionis existimationem amittit. Quæ summa ipsi, inter probos & perfectos poena est.

GA

G 2

V.

V.

Hinc a Deo potest efflagitari, quod divinæ naturæ maxime respondet v. g. sapientia, perfectio, virtus &c.

VI.

Etiam ad virtutem obligamur ex necessitate, necessitate naturæ perfectæ. In foro tamen civili, non obligamur ad virtutem ex necessitate, quia non sumus perfecti, & sufficit imperanti, quod in Republica, socialitas non disturberetur horridioribus vitiis.

Errata quadam typographica, qua irrepserunt, benevolus Lector, pro candore & humanitate sua emendabit.

